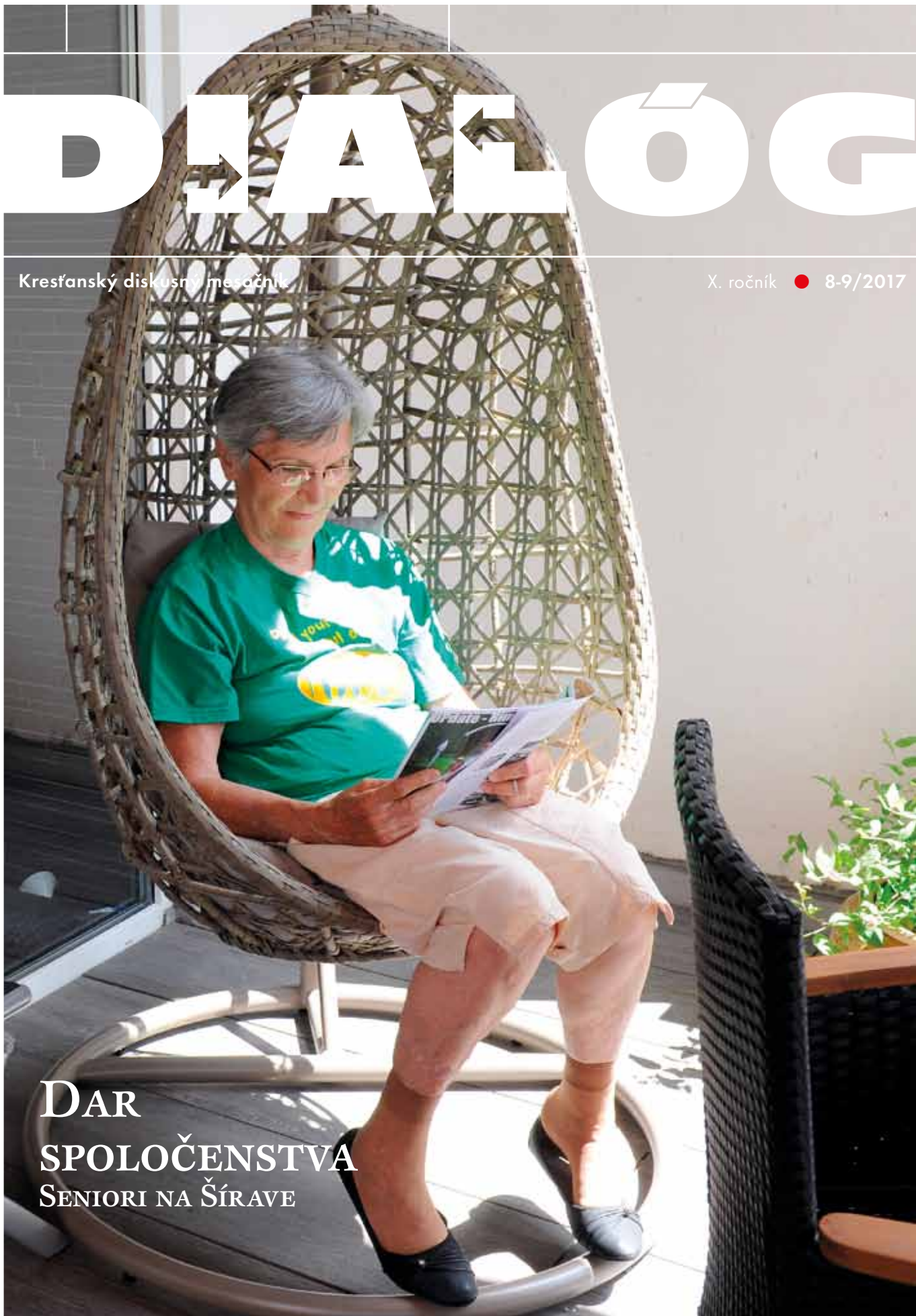

DIAĽÓG

Kresťanský diskusný mesačník

X. ročník ● 8-9/2017

DAR
SPOLOČENSTVA
SENIORI NA ŠÍRAVE

OBSAH

DIALÓG

OSPRAVEDLNENIE

Vážení čitatelia,

Chceme sa aj touto formou ospravedlniť za oneskorené vyjdenie Dialógu č. 8-9/2017. V zboroch Cirkvi bratskej sme na meškanie upozornili prostredníctvom oznamov, no individuálnych odberateľov a odberateľov v iných cirkevných zboroch sa nám osloviť nepodarilo. Dôvodom meškania je dlhodobá hospitalizácia šéfredaktora, takže nemal kto Dialóg do tlače pripraviť. Vďaka Bohu, v ktorého rukách je aj naše zdravie, sa všetko vracia pomaly do pôvodného stavu a Dialóg bude vychádzať aj naďalej. Samozrejme, počet čísel časopisu za tento rok neznížime a sklz dobehne najneskôr v priebehu letných mesiacov, skrátením dvojmesačnej prestávky na jeden mesiac.

Dakujeme všetkým, ktorí boli s nami na modlitbách.

Bohuslav Piatko, šéfredaktor

Fórum 4
KREŠŤAN A POLITIKA
Július Stupka

Rozhovor 5
**PRÍRODE TREBA VRÁTIŤ
ROZMANITOSŤ**
E. Mihočová/J. Juházy

Téma 10
**DAR SPOLOČENSTVA
SENIORI NA ŠÍRAVE**

Úvaha 16
O PRIJÍMANÍ
Zuzana Mojžišová

Filozofické okienko 19
W. H. AUDEN
Martina Pavlíková

Misia 22
J. C. Aguila, J. Institoris,
A. Patterson

Úvahy z trolejbusu 29
**PODNIKOVÝ
PSYCHOLÓG**
Tomáš Komrška

Na margo dní 30
DOJEM JE DŔLEŽITÝ
Miroslav Kocúr

RELAX 31

Otec a syn Kintlerovci - dlhoroční organizátori stretnutí seniorov

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €,
(podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2017

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko,
Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, **Jazyková úprava:** Rastislav Števko
Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,
e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 20. 10. 2017 **Tlač:** Express tlač

Prvá strana obálky: Seniori na Šírave **Zadná strana obálky:** Ľ. Bechný: J. Juházy

EV: 2670/08 **ISSN:** 1337-6985

UČITELIA, MENTORI A KOMUNITA

Aký predmet bol pre vás v škole najzaujímavejší? Prečo? Možno aj u vás rozhodlo to, kto ho učil.

Keď som začal chodiť do maturitného ročníka na gymnáziu v Lučenci, na prvej hodine matematiky sa objavil nový fúzatý profesor, plný energie. Najprv porozprával, akých bolo ranných desať kilometrov, ktoré zabehol z domu do školy v rámci tréningu. Potom položil pár otázok a vtiahol nás (aspoň niekoľkých) do vzrušujúcej hry riešenia hádaniek. Po niekoľkých mesiacoch, čo nás učil matematiku, prišiel čas rozhodnúť sa, kam po strednej škole. Aj pod jeho vplyvom som hľadal taký odbor na vysokej škole, kde bude aplikovanej matematiky čo najviac. Zároveň som začal častejšie a viac behať. Podobne ako môj nový vzor – učiteľ matematiky – maratónec.

Podobné skúsenosti vplyvu osobnosti učiteľa či vychovávateľa, rodiča alebo kohokoľvek, kto nás posúva dopredu, potvrdili počas uplynulého leta aj dvaja naši priatelia – vysokoškolskí učitelia. Obidvaja žijú v Čechách a na naše pozvanie prišli viesť dva programy pre dve rôzne skupiny.

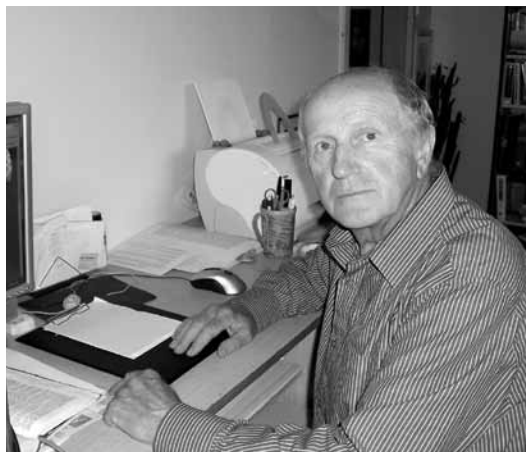
Na seminár k naladeniu sa na nový školský rok s Janom Háblom, docentom na pedagogickej fakulte v Hradci Králové, prišlo asi 140 učiteľov našich škôl CZŠ Narnia a Bilingválneho gymnázia C. S. Lewisa. Janovou vášňou je etika podľa J. A. Komenského a prenášanie myšlienok „učiteľa národov“ a posledného biskupa starej Jednoty bratskej do súčasnej pedagogickej praxe. Podľa Hábla sme si aspoň začali uvedomovať slabú schopnosť škôl „poľudšťovať“ človeka, teda rozvíjať okrem znalostí aj charakter študentov. Aj keby sa nám podarilo „vyškoliť výkonných zamestnancov“, väčšinou zlyháme v kultivácii „celostnej bytosti“. Komenský videl zmysel nadobúdania múdrosti v povznesení človeka, v rozvíjaní jeho statočnosti... v priblížení sa k samému Bohu. Vedel však, že poznanie samo o sebe k mravnosti nevedie. Jana Hábla si pre povolanie učiteľa získal Komenský otázkou, na ktorú najšť odpoveď by bolo hodné Nobelovej ceny: „Ako urobiť to, aby človek nielen vedel, čo je dobré, ale aj chcel a robil to, čo je dobré, a to aj vtedy, keď sa nikto nedíva?“

Z iného uhla sme sa na otázku „čo sa dá robiť“ pozreli s druhým priateľom – profesorom Karlovej Univerzity Pavlom Hošekom. Na D3 pobyte pre rodiny a jednotlivcov sme diskutovali o téme „Život v tekutej dobe“. Otázka bola: „Čo umožňuje obstáť v tekutej dobe, významnej sa nestálosťou vzťahov, nechotou prijať záväzok a rozpadom tradičných štruktúr na jednej strane, alebo fundamentalizmom na strane druhej?“ Hľadanie odpovede v obraze plavby na mori viedlo k uvedomeniu si potreby mať kompas, cieľ a tiež komunitu, ktorá nás podrží počas búrok. Je to však nadľudské úsilie, ak nemáme pri sebe skúseného kormidelníka. Nemyslíme tým len na Ježiša Krista, ale aj na menších „kormidelníkov“. Tými sú učitelia (vrátane môjho matematikára), rodičia, priatelia a životní sprievodcovia – mentori. Minulý školský rok sa po diskusii s učiteľmi, študentami a rodičmi objavil v misii našich cirkevných škôl nový dôraz: Žiakov vedieme „k schopnosti tvoriť komunity...“ v duchu kresťanských biblických hodnôt. Pod komunitou rozumieme, podobne ako Scott Peck, „skupinu dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich rozdielnosti... schopní komunikovať otvorene a efektívne, spolupracovať na dosiahnutí cieľov pre spoločné dobro a pritom zažiť jednotu a bezpečie vo vzájomnom vzťahu“. Keď sa to prvýkrát objavilo na tabuli, na chvíľu sme stíchli a niekto povedal: „To je fakt ťažké, pretože sa to nedá učiť, ak by sme to sami nežili“. Mal pravdu. Dobrý školský rok, priatelia.

DANIEL LACO
(predseda správnej rady
ú. z. Združenie škôl
C. S. Lewisa)

Prečítal som si knihu N. T. Wrighta „Prekvapení nádejou“ a zisťujem, že odvtedy oveľa osobnejšie sledujem pohyb v spoločnosti, riadenie krajiny a spravovanie vecí verejných. Ale ako kresťania tak musíme robiť oveľa skôr, ak sme prijali výzvu modliť sa za spoločenský vývoj v národe. Nemôžeme sa nevhľadavo utiahnuť do svojich bezpečných hniezdočiek, ak máme byť soľou v spoločnosti. Napísal som k tomuto krátky článok a dávam ho k dispozícii redakcii Dialógu.

KREŠŤAN A POLITIKA

JÚLIUS STUPKA

(kazateľ Bratskej jednoty baptistov vo Vavrišove)

V otrokárskom spoločenskom zriadení prichádza na kresťanské zbory výzva, citujem: *Predovšetkým napomínam, aby sa konali prosby, modlitby, príhovory a ďakovania za kráľov a za všetkých vysoko postavených, aby sme tichým a pokojným životom žili v úplnej pobožnosti a statočnosti.* (1Tim 2, 1–2) Kresťan nesmie z povahy svojho duchovného programu a zamerania zostať ľahostajný k vývoju vzťahov v spoločnosti. Ak bolo potrebné sledovať spoločenské dianie v časoch, keď vládár mohol degradovať ľudskú bytosť na najnižší stupeň, človeka zotročiť, pripraviť o ľudskú dôstojnosť a jednať s ním ako so zvieratou či neživou vecou, je neporovnateľne dôležitejšie aj dnes sledovať smerovanie i politický trend v našom národe. V demokracii sú spravovanie a vzťahy v spoločnosti osobnou výzvou a zodpovednosťou každého kresťana. Už nemôžeme opakovať frázu našich starých otcov, že politika je panské huncútstvo. Politika nie je panské huncútstvo, lebo každý jeden z nás môže, dokonca aj ako poslanec, formovať verejný život, ak preukáže odbornosť, charakter a k danej službe bude zvolený. Keď sme ľahostajní k vývoju verejného spravovania a neprekáža nám, že pokračuje výsmechom z čestnosti a morálky na najvyšších miestach, v našom postoji je niečo choré. Nie je dobre, ak nás zavádza preduchovnený pohľad, akoby sme žili bez tela a nie na zemi, že kresťan sa nemá miešať do politiky. Výsadné postavenie

kresťanov je otvárať ústa, volať po spravodlivosti, vymožitelnosti práva, klásť dôraz na morálny imperatív, vzdávať sa svojho pohodlia a ľahostajného alibizmu, aby sme „tichým a pokojným životom žili v úplnej pobožnosti a statočnosti“.

Niektorí si ešte spomeniete na „zludovenú múdrosť“ v rokoch socializmu: „*Kto nekradne, okráda svoju rodinu; a keď je všetko spoločné, tak potom vlastne už nekradneme, len premiestňujeme.*“ Avšak Boží zákon „Nepokradneš!“ sa žiadnym zludovným žartíkom nepodarí ohnúť, nadlomiť a odvrhnúť. Krádež zostane krádežou a podvod podvodom. Ak si osoby vo verejnej službe osvojili z pozície moci podvádzanie, ak je pravda suplovaná lžou, potom sa život a bežný deň spoločnosti stáva bludiskom. Ak sa nepokusíme zastaviť tento trend, nepriamo podporujeme chaos a úpadok verejného života. Národ je síce pobúrený, nevie si rady s hrubou korupciou a chytráctvom, na odstránenie ktorých už vraj nestačia ľudské zdroje ani zákony. Ale kresťan trpezlivo zavrhuje a prináša vo svojich modlitbách pred nebeského Otca každý náznak plytvania, rozkrádania, neodborného mrhania štátnych hodnôt a odvážne odmieta všetky nezákonné postupy, verejné podvádzanie aj chytráčenie.

Slovo Božie nás napomína k modlitbám. Poviem – ideme sa modliť. Vlastne to poviem trochu inak: Treba sa za predstavených pomodliť. Ale pre modlitbu si vo svojom vnútri nevytvoríme priestor,

nevenujeme jej svoj čas ani svoje srdce. Veď kto z nás má dnes ešte čas? A kto sa dokáže kvôli konkrétnej modlitbe ešte aj zastaviť? Kto v pravde prizná, že v bohatom programe dňa, záľub a dnes tiež nevidaného telesného užívania sa naše modlitby stávajú povrchným rituálom, prázdnu, rýchlo odbavenou povinnosťou? Bezduché slová, na ktorých duša nemá spoluúčasť a s vnútrom človeka sa pri vyrieknutých slovách nič nedeje. Vyslovili sme síce *staň sa tvoja vôľa, ako v nebi, tak aj na zemi*, ale bližšia nám je svojvôľa a zlo nezavrhuje. Modlitba, ku ktorej nás volá apoštol Pavol, je duchovná aktivita, ktorá nestrpí pretváрку ani povrchnosť.

Kedy naposledy sme zažili modlitbu ako osobný dar nášho Spasiteľa? Dar pozastavenia v prítomnosti všemohúceho, vševediaceho nebeského Otca? A kedy sme boli obnovení týmto darom – kedy sme objavili a opustili „svoje“ pokúšanie a zlo?

Koľkokrát sme v tomto voľnom období premohli hnev a bezradnosť, možno tiež únavu a znechutenie, aby sme sa aktivovali modlitbou? Chceme verne, angažovane, srdcom, zodpovedne a systematicky pripravovať zmenu a zlepšenie spoločenského života?

Ak prosíme za pokojný a tichý život, za dobré vzťahy v spoločnosti, práve taká je Božia vôľa s našou zemou: *Nech príde tvoje kráľovstvo a stane sa tvoja vôľa, ako v nebi, tak aj na zemi*. Hospodin je pri našich prosbách a príhovoroch s nami. On oceňuje našu úprimnosť a vernosť, v ktorej si osvojujeme dobrotu, láskavosť a dokonalosť Božej vôle. Aktívnu myslou sa potom vžívame do reality všedného života, preberáme na seba zodpovednosť robiť dobro všetkým a bohatnúť v dobrých skutkoch.

Venujme modlitbám čas a nechajme svoje srdce na modlitbe obnovovať dobrotou, lúbosťou a dokonalosťou nášho Pána. ■

JOZEF JUHÁZY, evanjelický farár a včelár: „PRÍRODE TREBA VRÁTIŤ ROZMANITOSŤ.“

EMÍLIA MIHOČOVÁ
Foto: LUBO BECHNÝ

Pozorne si všímať včelstvo odporúča Jozef Juházy – srdcom a dušou nielen evanjelický farár, ale aj skúsený včelár. Na dvoch stanovištiach má včelín, včelnicu i kočovný voz. Za svoj med získal viaceré ocenenia. V rozhovore zdôraznil, že „potrebujeme viac pokory a poznania, ako funguje príroda a my ľudia v nej. Včela o stave v prírode a našom vzťahu k nej prináša mnoho informácií“.

Jozef Juházy viackrát zopakoval, že je v prvom rade včelárom a nie medárom – jeho prioritou je chov včiel. Výrobu medu považuje za druhotnú vec. Včelín a včelnicu má pod lesom v neďalekej Kukovej, kočovný voz v Čergovskom pohorí. Ku včelám do Kukovej nikomu neodporúča chodiť, nakoľko sa mu tam zabývali hady. Vyhovuje im pestrá lúka, počas teplých dní zaplavená slnkom – jemu zase ich ochrana pred neželanými návštevníkmi (úsmev).

K prírode mal vždy blízko, už len tým, že vyrastal neďaleko Slovenského raja a skončil strednú lesnícku technickú školu v Prešove. Ako absolventa školy s technickým zameraním ho neprijali na štúdium teológie. Na dvojročnej vojenčine sa presadil ako chemický inštruktor a po príchode do civilu bol lesníkom. Koníčkom sa mu stala taxácia – určovanie objemu drevnej masy v lesných porastoch a ročného prírastku drevín. Prácu lesníka „zavesil na kliniec“ po dvoch rokoch, keď na ministerstve prehodnotili jeho prihlášku na štúdium teológie.

Prečo ste sa vy – ako absolvent lesníckej školy – túžili stať teológom?

Môj otec bol kantorom a dedo kurátorom, teda od malička som mal blízko k cirkvi i chrámu. Spočiatku som však vôbec neuvažoval o tom, že by som mal byť farárom. Ale niekedy v období štúdia na strednej škole som viac a intenzívnejšie uvažoval o Bohu, Jeho obrovskej láske a vykupiteľskom diele Pána Ježiša Krista. Premohla ma vďačnosť za to, čo On urobil pre mňa a zároveň sa ozývala túžba hovoriť o tom ďalej. Bolo to „vocatío“ a ja som na Božie volanie z Jeho milosti odpovedal. Počas môjho už 37-ročného pôsobenia vo funkcii

farára som to nikdy neolutoval. „Farárčina“ sa mi stala koníčkcom. Môže byť niečo krajšie, ako zvesťovať evanjelium? Za totality prognózovali koniec kresťanstvu. Aj mňa od štúdia teológie mnohí odhovárali. Ale doštudoval som a s potešením a vďakou voči Pánovi môžem konštatovať, že som aj ôsmim mladým študentom na mojom prvom pôsobisku v Kukovej napísal odporúčanie na štúdium teológie. A to bolo ešte v čase totality. Takže žiaden koniec sa nekonal – ani v čase môjho štúdia, ani neskôr. Boh nedovolí, aby Jeho dielo niekto zničil. Takej sily niet.

Po roku 1989 nastal úplný obrat. Na teológiu sa začalo hlá-

siť mnoho mladých zapálených kresťanov, päť ich odišlo aj z Giraltoviec.

Za vašim postojom cítiť niečo z neústupčivosti a zdravej tvrdohlavosti, bez ktorej by nebol ani Martin Luther zavŕšil reformáciu. Robili vám problémy aj v škole?

Keď som býval v Prešove na internáte, chcel som v nedeľu chodiť do kostola. Vychovávateľ ma odmietal pustiť, lebo nedeľa bola študijným dňom a on si nemienil robiť nepríjemnosti. A tak som mu ušiel – raz, dvakrát, trikrát... V druhom ročníku z toho bola trojka z chovania na vysvedčení. Vyhodili ma z internátu a navrhr-

li mi podmienené vylúčenie zo školy. Triednemu učiteľovi ma bolo ľúto, a tak ma zobral bývať k nemu domov.

Nemal kvôli tomu problémy? Samozrejme, okamžite ho zbavili triedníctva. Za triedneho učiteľa nám namiesto neho dali miestneho predsedu komunistickej strany. Ako budúcich vedúcich pracovníkov nás intenzívne školoval a na vyučovaní sme čítavali denník Pravdu. Pri ukončení štúdia mi do posudku napísal, citujem: V jeho správaní sa vyskytli veľké nedostatky... Našťastie bez bližšej špecifikácie, čo mi neskôr pomohlo. Vzhľadom na túto poznámku prísediaci na skúškach, súdruh z ministerstva, dal súhlas, aby ma prijali na teológiu. Možno si myslel, že celú školu obrátim naruby (smiech).

Stretli ste sa s týmto bývalým triednym učiteľom – predsedom strany – po rokoch?

Teraz býva v susednej dedine, kde kočujem a má na starosti les v Čergove. Keď videl, ako tam musím stále hľadať nové stano- vište, navrhol mi, aby sme spolu zašli za starostom a požiadali ho, aby mi predal pozemok. Takže som si tam kúpil malý pozemok, kde mám teraz svoj voz. V „novej dobe“ sa mi tým bývalý komunista chcel odvdáčiť alebo uľahčiť svojmu svedomiu, a dnes sú z nás kamaráti (smiech).

Evanjelická bohoslovecká fakulta zápasí s nízkym počtom študentov.

Aká bola situácia na fakulte v časoch, keď ste teológiu študovali vy?

V ročníku sme boli traja – spolu s Borisom Mišinom a Kornéliou Moncolovou, ktorá minulého roku zomrela. Celkovo nás vtedy na fakulte študovalo veľmi málo poslucháčov. Rok som študoval v Prahe, keďže do zahraničia nás nepustili. Boli to najťažšie časy normalizácie. Na fakultu sa bolo ťažko dostať, ale ľahko skončiť – stačil jeden telefonát. No oproti

dnešku bolo jasnejšie, kto je kto. Bola to iná doba, ale študovali a slúžili sme s nadšením.

Okrem „farárčiny“ je vašou druhou veľkou záľubou včelárenie. Odporúčate, aby sme si pozorne všímali včely, nakoľko sa od nich môžeme mnohému naučiť. Kedy ste to začali robiť vy sám?

Keď som pracoval ako lesník – predtým, ako ma prijali na štúdium teológie. Lesní robotníci utekali domov, no ja som zostával sledovať divé včely v dutine stromu. Aj neskôr, na farskej záhrade v Giraltovciach sme mali v dutej lipe včelstvo, ktoré som sledoval päť rokov. Všimol som si ich prirodzený spôsob vývoja, stavby plástov... Veľmi ma to zaujímalo.

Koľko včiel žije v jednom roji?

Záleží od toho, koľko má roj kíl. Ak váži dve kilá, je v ňom približne 20-tisíc včiel.

Plnia všetky včely rovnakú funkciu – opelovať kvety?

Včely opelujú až 90 percent všetkých kvetov, ovocných stromov, kríkov a rastlín. Kvety opelujú len lietavky. Okrem nich sú v úli ešte dojičky, čističky, kŕmičky, staviteľky a strážkyne. Nerobia celý život to isté – ako dospievajú, menia sa aj ich funkcie. Včelia matka kladie vajíčka. Z vajíčka sa po troch dňoch vyliahne larva, a tá sa na ôsmy deň zakuklí. Z nej sa za 13 dní vyliahne včela. A ďalších 20 dní potrebuje na to, aby z nej bola lietavka. Počas tých dvadsiatich dní je včela v úli a vykonáva už spomínané činnosti. Celkovo včela od doby, keď sa stane lietavkou, žije iba 3 – 4 týždne. Ale tie včely, ktoré musia prezimovať, žijú od jesene až do mája. Ich úlohou je vychovať nové potomstvo. Potom zahynú.

Akú úlohu plnia včely – strážkyne?

Strážia úl na letáči. Ak včela naberie pri opelovaní inú vôňu,

napríklad pri postrekoch, tak ju nepustia, hoci môže byť z ich úľa. Striehnú na ňu, dopichajú ju a usmrčia. To isté robia aj so včelami, ktoré nepatria do ich spoločenstva. Strážkyne chránia úl aj pred inými nepriateľmi, napríklad sršňami, osami, pavúkmi, vtáčikmi, myšami...

Na základe čoho rozoznáte matku?

Včelia matka alebo včelia kráľovná je väčšia ako ostatné včely. Označujem si ju farebne alebo číslom, aby som vedel, aká je stará. Včelia matka môže žiť až päť rokov. Ku koncu života kladie už menej vajíčok. Ak sa včely alebo včelár nepostarajú včas o výmenu takejto matky, včelstvo postupne slabne a zanikne. Keď je matka kvalitná, tak ju v úli nechám aj tri roky, potom ju vymením.

Kto je nepriateľom včiel?

Tak v prvom rade sú to rôzne choroby včiel, potom parazit – klieštik, ten je momentálne ich najväčším nepriateľom. V neposlednom rade je to človek, ktorý chemickým ošetrovaním porastov včelíčky zabíja.

Aká vlastnosť je pre včelu príznačná?

Určite je ich viac. Vyzdvihol by som pracovitosť, usilovnosť, vernosť kvetom (dovtedy zbierajú nektár z toho istého druhu kvetov, kým sa tam nachádza – nepreletujú z kvetu na kvet). A tiež oddanosť – jednotlivец neznamená nič. Včely vytvárajú sociálny organizmus – včelstvo.

Na čele stojí matka kráľovná, na ktorú sú ostatné včely napojené. Chránia ju a bránia až na smrť. Svoj krátky život obetujú pre blaho svojho spoločenstva, svojej rodiny.

Včely sú pre nás Európanov symbolom usilovnosti, no v Starej zmluve sa spájajú s neústupnosťou a útočnosťou ako označenie egyptských a asýrskych nepria-

telov. Čo včelu charakterizuje viac?

Aj jedno, aj druhé. Ako som spomínal, až na smrť bránia svoju rodinu, čiže sú neústupné a útočné zároveň a rovnako tak aj usilovné, pretože sa upracujú tiež až na smrť pre zachovanie života vo svojej včelej rodine.

Včela má vyvinutý jemný čuch – ako si teda môžeme vysvetliť príbeh o Samsonovi, keď zabil levica a po istom čase v jeho útrobach našiel roj včiel a med? Nevadil im mŕtvolný zápach?

V Palestíne je iné podnebie – slnko žiari silnejšie a mŕtve telá zvierat rýchlo vysušuje. Na druhej strane, keď príde včela do nového úľa alebo nového prostredia, potiahne si ho propolisom, ktorý má dezinfekčnú funkciu. Do nečistého prostredia včely nepôjdu, kým si ho dokonale nevyčistia a spomínaným propolisom neošetria.

Dá sa povedať, že včela je aj akýmsi „pohárnikom“, akých si držali rímski cisári, aby predišli prípadnej otrave? Ak by peľ obsahoval nebezpečnú látku, včelu možno

zabije, ale do medu sa nedostane...

Áno, už som spomínal, že strážkyne nepustia do úľa včelu, ktorá má inú vôňu, alebo bola na kvete postriekanom herbicídmi. Teda v úli je iba kvalitný med.

Koľko druhov medu robíte?

Záleží od toho, koľkokrát sa med za sezónu vytáča. Na jar je med kvetový – púpavový, po ňom nasleduje znáška z agátu, maliny a ostružiny, z krušiny a z lúk, lipy a lesa. Lesný med je tmavý a jeho znáška závisí od toho, či je dostatok vošiek. Podarí sa to raz za tri – štyri roky, preto je vzácný. Na tento rok nie je dobrá prognóza, keďže vošiek niet.

Podľa čoho to dokážete stanoviť?

Prognózovaniu a výskumu vošiek sa venujem už 35 rokov. U nás ich máme minimálne 40 druhov, ktoré majú pre včelára význam. Každá má svoje vývinové štádium – podľa toho dokážem prognózovať znášku. Samozrejme, znáška závisí aj od iných činiteľov – klimatických podmienok, teploty, zrážok atď. Spravidla je to tak, že ak je teplý

október a november a priaznivá jar, zvyšuje sa šanca, že sa voška rozmnoží.

Med má antibakteriálne účinky a obsahuje množstvo enzýmov, má teda lepšie liečivé vlastnosti ako vzácne masti. Aké množstvo denne odporúčate zjesť?

Stačí lyžica ráno a večer, netreba to preháňať.

Neohrozuje včely zima? Musí byť úl špeciálne zateplený?

Ešte môj dedo na zimu úle balil, no zistilo sa, že na tomto princípe včely nefungujú. Energiu si vytvárajú rozťahovaním a sťahovaním tzv. hrozna. Úl nemusí byť extra zateplený. Stačí, ak je vo vnútri „hrozna“ v zime 20 stupňov, aby neskrehli. Ak je vonku chladnejšie, zúžia sa. Teplo si vytvárajú z glukózy, takže ju na zimu musia mať. Ak zimujú na kvetovom mede, sú odolnejšie a vitálnejšie. Na medovicovom mede včely neprežijú.

Včelárenie patrilo v minulosti medzi zvlášť obľúbenú činnosť farárov. Čo je podľa vás dôvodom toho, že k nemu inklinujú?

Keďže práca so včelami patrí k sezónnym prácam, pracuje sa najmä v lete. Niektorí relaxujú pri knihe, niektorí na dovolenke a včelári relaxujú pri včelách. Je to vlastne ich hobby. Včeličky majú na včelára blahodarný vplyv. Pri práci s nimi prežíva človek radosť aj šťastie. Prestáva myslieť na problémy a starosti, ktoré prináša každodenný život. Pre farárov, ktorí sa denne stretávajú s ľuďmi, pomáhajú riešiť ich problémy, potešovať, posilňovať v ťažkostiach, bojovať proti hriechu, je balzamom na dušu pokoj a ticho na včelnici. Všetky problémy akoby na chvíľu ustúpia alebo sa stratia. Pokojne o nich aj pri práci so včelami môžu povedať Tomu, ktorý má riešenie. Keď odpoviem na otázku, prečo farári včelári, tak asi práve preto. Tiež, že je to pekná a zaujímavá práca, pri ktorej musíte zabezpečiť včielkam všetko potrebné v pravý čas pre ich zdarný rozvoj. V neposlednom rade farár-včelár zásobuje zdravým medom rodinu a známych. A najmä, včely nás nútia v pokore skloniť svoju hlavu pred Tvorcom, ktorý múdro a dokonale stvoril aj týchto malých a múdrych tvorov a riadi celý svet. Uvedomujeme

si, ako všetko závisí od Božieho požehnanja.

Je známe, že včelstvo ničia pesticídy, ktoré sa používajú v poľnohospodárstve. Vedia sa proti chémii brániť?

Proti pesticídom neexistuje žiadna ochrana. Aj herbicídy sú pre včely nebezpečné. Z pôdy cez korene rastlín sa dostávajú do peľu. Ten si včely nosia do úľa a ním sa krmia. Tým si poškodzujú organizmus a skracujú život. Zoberme si napríklad herbicídy, ktoré sú chemicky podobné nikotínu – včely kvôli nim prichádzajú o zrak, strácajú orientáciu a hynú. Problém majú aj trúdy – v dôsledku takejto výživy sa im nevytvárajú pohlavné ústroje, zle oplodňujú matky a včelstvo pomaly hynie. Chemické postreky sú zvlášť nebezpečné v suchom roku, kedy ich neriedi dážď. No včely majú aj silný ozdravný efekt. Keby to tak nebolo, boli by dávno vyhynuli. Vďaka Bohu, príroda si poradí.

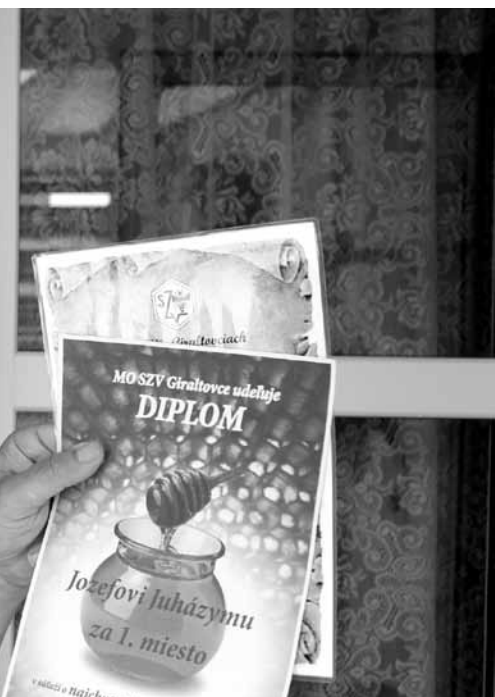
Keď sa pozrieme na okolité polia, všade rastie buď pšenica, kukurica alebo repka olejná. Vyhovujú včelám monokultúrne plodiny?

Určite nie. Málo prirodzenej potravy spôsobuje to, že včely sú náchylnejšie na choroby. Monokultúrne polia sú nebezpečné nielen pre včely, ale aj krajinu ako takú. Herbicídy, ktorými hospodári ošetrujú rastliny, prospievajú napríklad kukurici, ale ostatným okolitým rastlinám škodia. Rozmanitosť začali potláčať už komunisti. Zrušili brázdy a rozorali ich, aby zväčšili polia – bojovali o každý kus pôdy, len aby bolo čo najviac pšenice a kukurice... Prírode treba vrátiť rozmanitosť.

Čo pre to môžeme urobiť?

Ja sa starám o prostredie, v ktorom moje včely žijú. Sadím stromy a kríky. Robím tak od mladosti, a nielen kvôli včelám a nielen tam. Tiež rozsievam semenka lúčnych kvetov, ktoré kupujem v obchode. V niektorých krajinách poľnohospodári pamätajú na včielky a aj iný hmyz tým spôsobom, že okolo polí, na ktorých hospodária, nechávajú pás neobrobenej zeme. ■

*Zdroj: Evanjelický východ
07/2017, krátene*

JOZEF JUHÁZY

sa narodil 11. marca 1952 v Smižanoch. Po ukončení Strednej lesníckej a technickej školy v Prešove pracoval ako lesník v Lesnom závode Poprad. Po dvoch rokoch ho prijali na Slovenskú evanjelickú bohosloveckú fakultu v Bratislave (1975–1980). Rok študoval na Komenského evanjelickej fakulte v Prahe. Po revolúcii si vzdelanie doplnil na Filozoficko-pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity (1998–1999). Po ordinácii začínal ako námestný farár v Kukovej (1980) a 26 rokov bol farárom v Giraltovcach (1988–2014). V r. 2016 získal Cenu mesta Giraltovcu. S manželkou Danielou vychovali štyri dnes už dospelé deti, ktoré sa aktívne zapájajú do služby v cirkvi: dcéry Evu, Renátu, Danielu a syna Jozefa.

DAR SPOLOČENSTVA SENIORI NA ŠÍRAVE

Pripravil PETER KOMRSKA
Foto: ARCHÍVY ÚČASTNÍKOV

Igor Ferencík

Tohtoročný pobyt seniorov bol pre nás už tretou skúsenosťou s takouto formou kresťanského spoločenstva. Rovnako ako pred tromi rokmi sme si pred pobytom kládli otázky: Je to pre nás, patríme tam? Aký je zmysel takýchto stretnutí? S ohľadom na vekové rozpätie zúčastnených bratov a sestier – bezmála 30 rokov – patríme medzi tých neskôr narodených, pomerne čerstvých dôchodcov. Pri spomienke na posledné roky našich rodičov sme boli ovplyvnení predstavou, že tí praví seniori sú už odkázaní na pomoc druhých. My sa takto ešte necítíme, a ani si to nechceme pripustiť. Počas pobytu a po návrate z neho sme však zistili, že sme ten týždeň odpočinku, odloženia našich nekončiacich aktivít, vlastne veľmi potrebovali, a že to bol pre nás Boží dar. Prekročili sme teda prah neistoty a pochybností a konečne sme sa ocitli na mieste stretnutia so známymi i menej známymi bratmi a sestrami z celého Slovenska i spoza Moravy. Ani dlhej cesty vlakom sa nebolo treba báť. O všetko bolo vďaka dobrej organizácii a obetavosti mladších a pohyblivejších seniorov dobre postarané. Miesto nášho pobytu v hoteli Chemes nám poskytlo pocit domova. Cítili sme, že ochota a ústretovosť hostiteľov a personálu nie je limitovaná výškou nášho poplatku za pobyt. Považujeme to za prejav Božej lásky, ktorá premieňa naše životy a hodnoty, za ktorými ideme. Účelom a náplňou bežných seniorských pobytov býva návšteva zaujímavých miest, občerstvenie tela i duše, príjemné strávenie spoločného času. To všetko sme tam mali aj vďaka dobrej strave, pekným výletom, plavbe po východoslovenskom mori a úžasnej plavárni s mnohými službami wellness. Bolo tam však aj niečo oveľa dôležitejšie a hodnotnejšie – prežívanie spoločenstva cirkvi ako tela Kristovho. Boli sme vnútorne obohatení službou Božím slovom, modlitbami, svedectvami a piesňami. Osobné rozhovory nám poskytli príležitosť spoznávať sa a povzbudzovať sa navzájom. V praxi sme tak mohli prežívať tému pobytu spolu s tými, ktorí prijali Pána Ježiša a nasledujú ho. ■

Mária Porubská

Každé naše seniorské stretnutie, počnúc prvým v Račkovej doline až po tohtoročné na Širave, vnímam ako veľkú Božiu milosť a požehnanie. Som veľmi vďačná aj za hlavnú tému „Dar spoločenstva“. Prežívame niečo podobné ako Peter, Jakub a Ján, ktorých Pán Ježiš vyviedol na vysoký vrch osobitne, kde smeli zažiť niečo mimoriadne. Aj my rok čo rok zažívame kúsok neba na zemi, keď sa stretneme, zdieľame sa navzájom a modlíme sa jeden za druhého. Na konci pobytu môžeme vyznávať, že nielen naša viera, ale aj vzťahy sa upevnili. Popri ranných stíšeniach a večerných témach sme mali isté bonusy: rozcvičky, vychádzky, výlety, neobmedzený pobyt vo wellness centre a pod. Moje meno sa na seniorských stretnutiach väčšinou spája s rannými rozcvičkami. Uvedomujem si, že je dobré slúžiť si navzájom darmi, ktoré sme dostali. Pravidelné ranné cvičenie môže najmä nás starších pozitívne naštartovať do nového dňa. Spevníme si ochabujúce svaly, rozhýbeme stuhnuté kĺby, zasmejeme sa na tom, aké náročné je koordinovať svoje pohyby. Osvieženie pohybom zisťujeme, že aj Božie slovo počas ranného stíšenia môžeme vnímať s čerstvejšou myslou a duchom.

Boli sme aj na Ukrajine, kde sme navštívili baptistický zbor a dozvedeli sme sa históriu výstavby modlitebne. Brat kazateľ spomenul aj brata Stanislava Hečka, ktorý ich v minulosti 80-krát navštívil, keď bol na misii na Ukrajine. V súčasnosti slúžia bezdomovcom, dvakrát do týždňa im varia teplé jedlo; mávajú aj bohoslužby pre hluchonemých. Návšteva v zbere bola pre nás povzbudením, ale aj zahanbením. Pri rozlúčke im brat Dušan Kintler odovzdal menší finančný dar, čo kazateľa dojalo k slzám. Vychádzka k Vinianskemu jazeru bola spojená aj s mnohými zážitkami. Z chaty nad jazerom sme pozorovali rodinku jedenástich divých kačíc a tiež obrovského fúzača. „Úsmevnú“ situáciu sme zažili po večeri, keď sme sa dozvedeli, že v chate na WC zostala jedna z nás, ktorá sa potom horko-ťažko dostala do hotela. Paradoxom bolo, že téma dňa bola: Pozorujte sa navzájom. ■

DAR SPOLOČENSTVA

Prinášame niektoré témy a úvahy, ktoré zazneli na 14. ročníku celoslovenského pobytu seniorov v rekreačnej oblasti Šírava.

PRIJÍMAJTE SA NAVZÁJOM

Eva Ostrolúcka

Posledný mesiac mám úžasné spoločenstvo s jednou mladou jedenástročnou veriacou dievčinou, ktorá leží na onkológii v Bratislave, v sprievode svojej mamičky. Prvýkrát som ju navštívila pred jej operáciou a mala som z tejto návštevy obavy. Nevedeli sme, či operáciu prežije. Ony však posilnili mňa - už maminkin hlas v telefóne, plný pokoja a nádeje, ma upokojil. Keď sme sa stretli, maminka mi povedala... *pokoj Boží prevyšuje každý ľudský rozum*, a ten zažívam. Nechápem, ako ho môžem mať, ale mám; neznamená to, že som neplakala alebo neplačem, ale mám ho. Pri druhej návšteve už bola po operácii. Mala takmer zakrytú tvár, ale už sa so mnou trochu rozprávala. Pri tretej návšteve ma s úsmevom vítala, hoci ešte stále na posteli a tešila sa, že sa môžeme rozprávať. Ale tešila sa aj z toho, že jej chutí jesť a možno zajtra sa už posadí. Uvedomila som si, že z čoho sa ona raduje, ja beriem ako samozrejmosť. Povedala mi aj o svojom

obrátení a viere, že sa nebojí ožarovania ani chemoterapie, že verí, že Pán Ježiš bude s ňou. Mohla som jej priblížiť, čo ju asi čaká, pretože som podobnou

cestou išla pred skoro dvadsiatimi rokmi a Pán ma uzdravil. Povedala mi, že aj ona sa teší, keď bude môcť byť oporou a povzbudením pre tých, ktorí pôjdu podobnou cestou. Stali sme sa kamarátkami, som vďačná za jej prijatie. Ona mi svojim pokojom, vierou v Pána dala oveľa viac, ako ja jej. Moje problémy pri nej blednú. Dievčinka mi povedala, že aj keby zomrela, vie, že pôjde k Pánovi Ježišovi. Pretože to 11-ročné dieťa je úprimné, jeho viera je úprimná, ono nebude proklamovať duchovné tézy, ako robíme veľakrát my a nemáme pri tom srdce. Táto dievčinka je fyzicky slabá, ale vo viere silná.

POVZBUDZUJTE A NAPOMÍNajte SA NAVZÁJOM

Marek Jurčo

Keď Biblia hovorí o tom, že sa máme navzájom povzbudzovať a napomínať, tak sa pozerá do nášho srdca. Aby sme boli viac podobní Kristovi. Potrebujeme aj slová druhých, aby sme sa viac podobali na Pána Ježiša. Aby Kristus v mojom srdci bol silnejší ako pochybnosti o ňom alebo o sebe, a tiež ako túžby po hriechu. O tomto je to povzbudzovanie a napomínanie, o ktorom Biblia hovorí. Použijem takýto obraz: Aby ste mohli auto viesť, tak potrebuje mať v poriadku tri pedále: brzda, spojka, plyn.

Brzda

Napomínanie je ako brzda. Sú to slová, ktoré poviem druhému tak, že sa zastaví. Zastaví sa a bude pre-

mýšľať, čo by mal robiť inak. Vytvoríme priestor pre zmenu smeru. Slová „napomínať“ a „povzbudzovať“ sú v gréckom origináli Novej zmluvy jedno a to isté slovo. Dalo by sa to teda prekladať ako „povzbudzujúce napomínanie“ alebo „napomínajúce povzbudenie“. A preto možno nejde až tak o to, ako to povieme, ale aký máme postoj jedni k druhým. Tento postoj má dve časti. Jedna je tá vonkajšia – viditeľná. A druhá časť je vnútorná, neviditeľná, skrytá.

Čo je vonkajšie, čo má byť viditeľné? To, čo máme oblečené, znamená, že je viditeľné a citelné. A má sa to prejaviť tak, ako je to vo verši 13: *Nadovšetko sa však odejte láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti.*

Skôr ako ideme niekoho zabrzdíť, dajme si otázku, či to nerobím len preto, že ho neznášam, alebo že som mu neodpustil.

Čo je vnútorné? *A pokoj Kristov nech rozhoduje vo vašich srdciach, Kristovo slovo nech vo vás bohato prebýva...* Napomínanie nie je neustále vyhľadávanie chýb; nie je to kritika. Ale sú to slová, ktoré umožnia druhému zastaviť sa a rozmýšľať. A to môžeme dosiahnuť len tak, že my sami sme zastavení.

Brzda – skôr ako chcem zastaviť druhého, musím sa zastaviť ja a spraviť rýchlu inventúru môjho srdca.

Kresťan prichádza k druhému len skrze Ježiša Krista.

Bez Krista je nepokoj medzi človekom a Bohom, ale tiež medzi človekom a človekom. Keď vnímam bratovu kritiku, pohrdanie či odmietnutie, nemusí to na mňa dopadnúť priamo. Medzi nami stojí Kristus. On tento vzťah stmelil a on bratovu kritiku voči mne berie na seba. Stanem sa voči bratovi kritickým ja, zistím, že som plný obviňovania a hnevu. Kristus ma konfrontuje a pripomína, že obhajcom môjho brata je On. Akokoľvek môže byť táto moja kritika oprávnená, je zdeformovaná, po kiaľ z tohto vzťahu vypustím Krista.

Spojka

Obraz spojky hovorí o tom, že svojimi slovami posuniem toho druhého do vyššieho rýchlostného stupňa. Ukážem mu iný rozmer. Je to ako v príbehu Pána Ježiša a učeníkov. (Lk 10,17-20) Čo robí Ježiš s nadšenými učeníkmi? Nebrzdí ich. Ale ich ani nenecháva na tom mieste, kde sú. Ježiš je spojku, ktorá ukazuje učeníkom vyššiu radosť. Hovorí: „*Dal som vám moc šliapať po hadoch a škorpiónoch i po všetkých nepriateľoch. Nič vám neuškodí. No neradujte sa z toho, že sa vám poddávajú duchovia, ale radujte sa z toho, že vaše mená sú zapísané v nebi*“. Tá pravá radosť nie je z úspechu – ale z večného vzťahu s Bohom. A toto ľudia potrebujú počuť.

Plyn

Pavol píše o dvoch skupinách ľudí. Jedna skupina spí a druhá nespí. Tí, čo spia, sú duchovne neprebudení ľudia. Tí, čo nespia, sú triezvi, pripravení. A na záver píše: *Preto sa navzájom napomínajte a povzbudzujte jeden druhého, ako to aj robíte. Povzbudiť sa dá povedať aj cez odrážku. PO-VZBUDIŤ, a to znamená prebrať k duchovnému životu. Znamená to nedovoliť nikomu, aby zaspal. Keď Pavol hovorí, aby sme sa povzbudzovali, tak nehovorí, aby sme sa chválili navzájom. Povzbudenie, o ktorom on hovorí, nie je pochvala. Ale je to pripomínanie Ježiša. Pripomínanie základných pravd evanjelia. A to potrebujú tí, čo patria dňu. Preto obraz plynu. Potrebujeme držať smer, rýchlosť. Aby sme nezaspali. Nezastali. To je to, čo nás posúva dopredu, ako keď držíme nohu na plynovom pedáli (keď hovoríme evanjelium, tak to prebúdza nás samotných).*

Brzda – daj možnosť, aby sa tvoj blížny zastavil, ale ty sa musíš tiež zastaviť.

Spojka – daj možnosť, aby sa posunul bližšie k Ježišovi, ale ty tam musíš byť.

Plyn – daj možnosť, aby udržal správny smer, rýchlosť. ■

POZORUJTE SA (VENUJTE POZORNOSŤ) NAVZÁJOM

Milota Slančíková

Dar spoločenstva, z ktorého sa aj teraz môžeme tešiť, je teda predovšetkým darom cez naše spo-

čerstvo s Bohom. Keď apoštol Pavol povzbudzuje veriacich k láske, robí tak zrejme preto, že lásky a dobrých skutkov u nich, a teda aj u nás, nikdy nie je dosť. Nechýbajú nám niekedy? Krásne a jemné vyjadrenie toho, ako by sme mali fungovať, aj keď sme rozdielni, aby neboli roztržky, ale aby sa údy vzájomne o seba starali. Zažila som v našich zbroch takéto fungovanie aj v praktickej podobe pri mojom štúdiu, pri sťahovaní a inokedy.

V súvislosti so vzájomným pozorovaním sa nám však ľahko môže stať – a stáva sa, že sa znížime k ohováraniu. Ale medzi rozprávaním sa o druhých

bratov a sestrách v láske, čo by malo byť prirodzenou súčasťou nášho spoločenstva, a ohováraním môže byť taký malý rozdiel, ako tenký list papiera, alebo pavučina. Ak posúvame informáciu o druhej osobe, je to poznačené naším osobným vnímaním a interpretáciou, ktoré nemusia celkom odrážať skutočnosť. Majme sa na pozore! Ušetríme seba aj iných veľa bolesti, zmätku a horkosti... Nakoniec, mali by sme sa dívať na tieto veci s istým nadhľadom.

Sme ľudia, chybní ľudia a od vekov sme sa ako ľudstvo v podstate nezmenili. Veľmi trefne to vyjadrila moja neter, dnes dospelá žena: „Kto vie, ako by sme sa my ľudia z kresťanského sveta v tomto prípade zachovali.“

Zo stretnutí nášho spoločenstva by nemal nikto odchádzať s pocitom „Nemám človeka“. Ak sa nám stane, že sa cítime osamelí, opustení, na dne, Pán Ježiš nás zdvihne, ak o to stojíme, ak sa s ním na modlitbách rozprávame. Možno nám pošle človeka. Dar spoločenstva je úžasný, krásny dar; tešme sa z tohto daru aj tu, na tomto mieste. Pozorujme sa navzájom, majme oči aj srdce pre tých, čo sú okolo nás. Vďaka Pánu Bohu za dar spoločenstva. Ďakujeme Ti, Pane, za ľudí, ktorí vidia potreby druhých. Vďaka aj ľuďom, ktorí nám toto stretnutie pripravili. ■

ODPÚŠŤAJTE SI NAVZÁJOM**Ivan Markuš**

Kto sú tí, ktorým máme odpúšťať? Kto sú naši vinníci? Ako sa proti nám previnili? Pre koho sme zase my vinníci? V modlitbe Pána sa v slovenčine objavuje slovo vina, *Odpusť nám naše viny*, ale v gréckom preklade sa používa aj slovo dlh. Pre pochopenie princípu odpustenia je veľmi dôležité uvedomiť si, že hriech je dlh. Pre nás nie je terminológia splatenia dlhu v Biblii neznáma. Pán Ježiš Kristus svojou smrťou na kríži zmazal dlžobný úpis so všetkými našimi hriechmi – dlhmi, a tak

ho zaplatil za nás, pretože my by sme ho nedokázali splatiť zo svojich síl. Neexistuje iná cesta, ako nájsť pokoj v duši a istotu večnej záchranu, ako prijať tento Boží čin lásky a rozhodnúť sa riadiť vo svojom živote podobnou logikou, ako Pán Ježiš Kristus.

Táto časť modlitby je jediná, ktorá je uvedená s podmienkou – *ako aj my odpúšťame svojim vinníkom*.

K modlitbe nemôžeme zopnúť či zdvihnúť aj nečisté ruky. Lebo to nebude fungovať. Preto, lebo Pán Boh takúto „reláciu“ nepreberie.

Ako si teda máme očistiť svoje ruky? Nuž, to je tá ťažká otázka, ktorá má len jediné riešenie: Odpustenie a zmierenie. My žijeme v novozákonnej dobe, Kristus zomrel za nás na kríži, aby nám Pán Boh odpustil všetky hriechy – dlhy. Je veľa miest v Biblii, kde je to veľmi jasne napísané, čo a ako máme robiť.

Skúsím jednu takú ilustráciu. Predstavme si, že každý, keď sa narodí a začne chodiť, dostane na chrbát zvláštny ruksak, ktorý rastie spolu s nami. A vždy, keď sa vo svojom vnútri zatvrdíme, ruksak trochu narastie a oťažie. Nesieme v ňom svoju zatrpknutosť, svoj hnev, urazenosť. Ale roky plynú, ruksak oťažieva.

Nuž – ako je to s našim ruksakom? Našli sme riešenie, ktoré ponúka Biblia – odpusť nám naše viny, ako my odpúšťame svojim vinníkom?

MODLITE SA JEDNI ZA DRUHÝCH**Peter Komrska**

Vyznávajte si navzájom hriechy. Aby sme sa mohli modliť jeden za druhého, je dobré, aby sme sa navzájom poznali a vedeli, čo potrebuje náš blížny, aby sme sa zaň modlili. Ja ako mladík som prežíval potrebu vyznať sa z mojich tajných hriechov. Vtedy našu rodinu navštívil kazateľ František Ciesar, mal dar priblížiť sa k mladým. Napísal som mu list so svojím vyznaním. Už to napísané vyznanie ma naplnilo pokojom a tým viac list, ktorý som od neho dostal. Vyznávanie je možné, ak sú medzi nami vzťahy dôvery. My starší máme väčšiu možnosť priblížiť sa k mladším, aby sa mohli oni zdôveriť nám, s tým, za čo sa máme pre nich modliť. Snažím sa o to aj k vlastným deťom.

Modlite sa jeden za druhého – modlitebný program za druhých ľudí si vyžaduje vytrvalosť a dobrú pamäť. Dobrý je zoznam osôb, za ktoré sa modlíme. Ak sú modlitby vypočuté, máme za to ďakovať.

Aby ste boli uzdravení – uzdravenie. Aké? Uzdravenie potrebujeme to duchovné, od našich hriechov. Možno sú to hriechne myšlienky, pokušenia.

Veľa zmôže účinná modlitba spravodlivého – k modlitbe potrebujeme ospravedlnenie, o ktoré treba prosiť. Sme ho znova každodenne prijímať skrze obeť Pána Ježiša.

Modlitba je komunikácia s Bohom. On hovorí k nám cez Božie Slovo, cez ľudí aj cez myšlienky alebo zvláštne zjavenia. Naša úloha je odpovedať Bohu našim životom podľa Božieho Slova a modlitbou. V Biblii je veľa rozhovorov človeka s Bohom. Najviac ma oslovil rozhovor vzkrieseného Pána s Petrom, kde sa ho tri razy pýta: „Miluješ ma?“ Prijmeme aj my túto otázku a odpovedzme v modlitbe: *Ty vieš, že Ťa milujem.* ■

O PRIJÍMANÍ – STOTNÍK LONGINUS

(Z galérie stretnutí s Ježišom)

ZUZANA MOJŽIŠOVÁ

(Vysokoškolská učiteľka, publicistka, spisovateľka)

V minulom čísle Dialógu sme uvažovali o dávaní. Po dávaní nevyhnutne nasleduje prijímanie, prípadne neprijatie daru, pomoci. Aby nedošlo náhodou k omylu, hneď na úvod musím zdôrazniť, že nebude reč o prijímaní úplne všetkých darov, len tých hmotne významných, pričom: „Hmotne nevýznamným darom sa rozumie napr. káva, sušienky, sladkosti, drobné dekoratívne predmety, výrobky klientov atď. Orientačná hodnota a ekvivalent hodnoty daru vyjadrený v sume je čiastka 6,64 eura.“ Takže, nám pôjde o prijímanie daru, ktorý musí stať minimálne 6,65 eura. Aby bolo jasné, čo jasné má byť.

Pokúsim sa svoje uvažovanie odvíjať od príbehu o stotníkovi Longinusovi. Píše o ňom nemecká augustiniánska rádová sestra, mystička Anna Katarína Emmerichová v diele *Bolestné utrpenie nášho Pána Ježiša Krista podľa videnia Anny Kataríny Emmerichovej*. Bude to trochu dlhší citát: „*Na Golgote vládol smútok.*“

Niekoľko vojakov sedelo na hrádzi. Kopije mali zabodnuté do zeme a zhovárali sa so svojimi druhmi. Poddôstojník Kassius sa pohyboval na koni z jednej strany na druhú. Bol to dvadsaťpäťročný mladík, ktorému sa jeho podriadení často vysmievali pre jeho upäté vystupovanie a škulavosť.

Na popravisko prišli šiesti kati, ktorí si niesli rebríky, lopaty a ťažké železné tyče na lámánie kostí. Keď ich Ježišovi priatelia uvideli, trochu odstúpili. Svätá Panna sa hrozila toho, že ešte budú urážať aj telo jej Syna. Kati pristavili rebríky ku krížu a skúmali Ježišovo telo, aby zistili, či ešte žije. Hoci videli, že telo je už biele, chladné a stuhnuté, neboli si celkom istí, či je už mŕtvy. Ján a zbožné ženy ich uprosili, aby ho ešte chvíľu nechali na pokoji. Vyšli teda po rebríkoch k dvom lotrom. Ťažkými železnými tyčami im dolámali kolená, nohy a ruky. Potom sa kati vrátili k Pánovmu telu. Ježišovi priatelia sa obávali, že mu dolámu nohy. V tej chvíli Kassius, ktorý nemal pochybnosti o tom, že Ježiš je mŕtvy, na NÁHLY POPUD popohnal svojho koňa ku krížu a prebodol Ježišov pravý bok, pričom kopija úplne prešla srdcom. Z rany vyrazil prúd krvi a vody, ktorý ostriekal Kassiovu tvár ako prameň spásy a milosti. Kassius zoskočil z koňa, padol na kolená, bil sa v

prsia a nahlas vyznával Ježiša. V tej chvíli sa mu zázračne uzdravili oči. Svätá Panna cítila, akoby kopija prebodla aj jej vlastné srdce, a padla do rúk svojich priateľiek.

Kassius sa hneď po tomto prorockom čine stal poníženým srdcom a chválil Boha pred všetkými prítomnými. Oči jeho duše sa otvorili práve tak, ako jeho telesné oči svetlu pravdy. Kassius sa od tej chvíle nazýval Longinus a stále so sebou nosil v ampulke vzácnu Ježišovu krv.“ (www.a-repko.sk/knihy/umucenie_jezisa.htm) Koniec opisu videnia Anny Kataríny Emmerichovej.

Náhle popudy

V Biblii sa píše o prijatí či prijímaní vo viacerých kontextoch: prijímajú sa Božie slová, prikázania, Kristus, prijímajú sa deti, učenici, cudzinci, prijímajú sa znamenia. No a prijímajú sa aj nečakané oslovenia, zázračné návštevy a – ako v Longinusovom prípade – náhle popudy

Skúsme si tú situáciu predstaviť ešte raz. Bláznivý dav, vojaci, krik zomierajúcich zločincov, Ježišove slová, plač žien a mužov, ktorí ho sprevádzajú... Vskutku vybičované emócie. Do toho lámánie kostí – z pohľadu súčasného blahobytného Európana odporná vec; vtedy to pravdepodobne brali menej hystericky. Dve telá polámané. Lámači sa blížia k tretiemu. Je tam aj rímsky stotník. A tiež je tam náhly popud. Rana do boku, prenikajúca až do srdca. Čo by v tej chvíli prizeraťúcemu sa človeku mohlo napadnúť? Že stotník je blázon. Alebo sadista. Hanobiteľ mŕtvol. Naozaj to tak vyzeralo. Možno to

naozaj sprvu tak aj bolo. Možno náhly popud nebol od Boha. Ale to, čo sa stalo potom, zdá sa, od Boha, od Krista bolo – krv a voda a uzdravenie. A Longinusovo následné absolútne prevrstvenie hierarchie hodnôt. Ale väčšmi by sa mi páčilo, keby náhly popud od Boha bol. Ako ďalšia vypätá lekcia o tom, že porozumieť Božím zámerom nie je iba ťažké, ale že je to nemožné. Longinusovo bodnutie bolo darom pre Krista – nezhanobili jeho telo, len sa preukázalo na sto percent, že Ježiš je mŕtvy. Longinusovo bodnutie bolo darom pre Kristovu matku a jej blízkych – nemuseli sa stať svedkami tretieho lámania kostí. Za bodnutie do boku dostal Longinus od Ježiša dar – porozumenie viere, prijatie viery.

Bežne v našich súčasných životoch však priveľa náhlych popudov niet. Alebo postupne čoraz viac a viac v hluku toľkých iných vecí strácame schopnosť také náhle popudy, náhle výzvy, nečakané oslovenia prijímať. Niekedy možno aj počujeme, len sa neodvážime vyhovieť, lebo je ten hlas celý akýsi nezrozumiteľný. Veď kto z nás by niekomu inému z nás prebodol bok?

Dary obyčajné

Skúsím teraz na chvíľu akt prijímania celkom uzemniť – na prijatie daru hodnoty vyššej síce ako 6,64 eura, ale stále ešte vyčísliteľnej, hmatateľnej.

Možno mám práve narodeniny, je Deň matiek, Vianoce, meniny, Medzinárodný deň žien, možno sa mi čosi podarilo zvládnuť a niekto mi to dá najavo trebárs kvetmi. Možno si nás darom chce niekto zaviazat, podplatiť, aby dosiahol svoje, alebo nás chce prinútiť poslúchať, zahnať nás do kúta, strhnúť na seba pozornosť, ktorú sa nám nežiada mu venovať – žiaľ, človek má odnepamäti nadanie meniť dobré veci na zlé, v tomto prípade dar na nástroj manipulácie. Ďalšia možnosť – a vtedy je to najsladšie: človek dostane niečo fajnšie od druhého iba tak, zdanlivo bez dôvodu, ale v skutočnosti z pozornosti, náklonnosti, priateľstva, úcty, lásky. Niektoré dary a ich prijímanie majú v sebe čaro nečakaného prekvapenia, o iných vopred aspoň tušíme, ba až napevno vieme, že ich dostaneme. Toto všetko sú situácie, keď sa darca sám z vlastnej vôle rozhodol obdarovať nás. Prijatie daru v takom prípade býva spojené s príjemnými pocitmi, prípustné je aj odmietnutie daru, pokiaľ sú s jeho darovaním spojené zlé úmysly.

Samozrejme, prijímaný dar môže mať podobu úhľadne do farebného papiera zabalenej škatuľky, prípadne podobu bankovky, ale môže byť aj nehmotný – hodina, dve, tri času, dobrá rada, vysvetlenie, ošetrovanie, úsmev...

Závislosť na daroch

Občas sa ocitáme v situácii, že sme od prijímania darov viac či menej závislí. Strata zamestnania, rodinné katastrofy, zdravotné problémy. Potrebujeme čas, aby ťažkosti okolo nás prehnmeli, aby sme sa ich

naučili zvládať. Telo, duša, rozum sa vedia či môžu vtedy sústrediť iba na vlastnú biedu; nedokážeme prekročiť svoj tieň. Zachraňujúce konto v banke sme si akosi nedokázali alebo zabudli zadovážiť. Lebo sme príliš mladí, alebo trebárs nie celkom zodpovední, alebo sme robili síce prospešnú, ale nelukratívnu prácu, alebo sme boli leniví... V tej i v tejto chvíli to nie je až také dôležité. Zrazu sme odkázaní – na dlhšie, na kratšie. Sme nešťastní, ale zároveň šťastlivci, lebo sa niekde v okolí objavil človek, ľudia ochotní pomôcť, dať nám dar – materiálny, nehmotný, jednoducho nejaký. Pomohlo by nám prijať ho. A zrazu sa odkiaľsi ako na tátošoch priženú proti múdrosti obrnené myšlienky: Ak dar, ak pomoc prijmem, hneď bude jasné, že som slaboska, lúzer, smoliarka, nešťastník, že som sa nechal oklamať, podvieť, že som zas niečo významné nezvládla... Zas si budú všetci na mne dokazovať, akí sú múdri, šikovní, bohatí, dobručkí... Nie, veru nie. Kým nebudem úplne na dne, dovtedy kašlem na ich pomoc; aj sama si pomôžem. Veď sa vraví: Pomôž si sám a aj Pán Boh ti pomôže.

Uznávam, do istej miery to fungovať môže a malo by. Je dobré, ak sa snažíme zo svojich šlamastík vyhrabať vlastnými silami. Lenže osud je často fakt nekompromisný a vymyslí dosť zložité úskalia. Tlačí ma k prijatiu pomoci. No dobre, prijmem, hovorím si. Nech mi len pomôžu, keď chcú – vydržím, že sú mnohí šťastnejší než ja. Ale... Ale ani náhodou nechcem vedieť, kto mi pomáha. Spravte to nejako anonymne. Nechcem chodiť po svete a stretávať konkrétnych ľudí, o ktorých viem, že mi poslali viac než 6,64 eura, nechcem im byť vďačná, nechcem sa ocitávať v situáciách, kde je jasné, kto je na pomyselnom rebríčku ľudskej úspešnosti vyššie a kto nižšie, keď ja som nižšie... „Vtipné“ na takomto postoji je aj jeho honosné krycie meno: hrdosť.

No ale – môcť byť vďačný je predsa úžasné. Znamená to, že vedľa nás je aspoň jeden človek, ktorý je kvôli nám ochotný vzdať sa niečoho vlastného. Čo viac by sme si ešte mali priať?

O prijatí daru

sa dá hovoriť z mnohých rôznych hľadísk. Dar totiž naozaj môže byť zjavným či skrytým prostriedkom manipulácie. Môže byť ponúknutý síce nezištne, ale aj netaktne, necitlivo, urážlivo, v nesprávnej chvíli. Môže byť dokonca ponúknutý nesprávnej osobe – lenivej, nezodpovednej, vyžírkovskej, takej, čo má pocit, že iní sa narodili preto, aby jej pomáhali. Dar, pomoc môžu niekedy človeka skaziť, alebo aspoň nezdokonaľovať jeho dobré stránky... Na ceste od darcu k prijímateľovi, od daru k prijatiu je rozosiaty celý chumel psychologických pochodov. Niektoré hatia potrebný a múdry kolobeh darov, iné ho, našťastie, uvoľňujú. Z istého uhla pohľadu od prelievania darov a pomoci od jedných k druhým závisí kondícia a šťastie celého sveta.

Nedávno som si v novinách prečítala ekonomický článok. Nie som v takých veciach vôbec odborníčka, neviem do dôsledkov verifikovať jeho obsah, ale nepripadal mi ako úplný hoax. Ten článok tvrdil dve zaujímavé veci. Napriek tomu, že sa ako štát/národ furt sťažujeme, „až 87 percent obyvateľov planéty, to je 6,3 miliardy ľudí, má nižšiu životnú úroveň“. A ešte vyratúval, koľko percent zo svojho príjmu by musela jednorazovo darovať najbohatšia vrstva ľudstva, aby nastala materiálna rovnováha. Jedna celá, jedna percenta. (www.komentare.sme.sk), Tomáš Hellebrandt) Viem, že takto zemeguľa fungovať nemôže, ale aj tak mi to posledné číslo – teda jeho nepatrnosť – pripadlo zaujímavé. Možno keby prúdeňie múdreho dávaní a prijímaní mohlo byť medzi nami ľuďmi inakšie, možno by sa žilo lepšie. Keby dávanie a prijímanie bolo v nás ľuďoch múdro popojené, vsiaknuté jedno do druhého, správne pochopené, nezneužívané, nezašpinené závistou – lepšie by bolo.

Zenový príbeh

Spomením jeden zenový príbeh. Takýto: „Na brehu moře žili tři staří zenoví mniši, kteří pokročili tak daleko ve svém duchovním vývoji, že se kolem nich děly zázračné věci. Když ráno ukončili meditaci a šli se vykoupat do moře, pověsili své meditační pláště prostě do větru. A pláště zůstaly vlát ve větru, dokud se mniši nevrátili a neoblékli si je. Jednoho dne, když se ti tři právě koupali, viděli, jak se najednou do vody vrhl mořský orel, a když se opět vznesl do vzduchu, držel v zobáku mrskající se rybu. Jeden mnich řekl: „Zlý pták!“ Tu jeho plášť spadl do písku. Druhý mnich řekl: „Nebohá ryba!“ Tu i jeho plášť padl k zemi. Třetí mnich se díval za ptákem, jak odlétá s mrskající se rybou v zobáku, je stále menší a menší, až zcela mizí za obzorem. Mlčel a jeho plášť zůstal viset ve větru.“

Na prvý pohľad sa javí, že s prijímaním darov či pomoci nesúvisí. Zdá sa mi však, že súvisí. Celkom meritórne súvisí. Prijímať totiž môžeme nielen materiálne veci či čas a pozornosť druhého človeka. Prijímať, alebo tiež neprijímať, môžeme aj to, čo je od Boha. Dvaja mníši stvorené Bohom odmietli prijať – a bolo im odopreté zažívať zázrak. Tretí prijal Božie dielo – a zázrak, ktorého bol dovtedy svedkom, pokračoval aj naďalej.

Dve poznámky

Prvá: Domnievam sa, že meniť svet patrí k zásadným našim privilégiami a povinnosťami, nemali by sme to zanedbávať. Len treba múdro zvažovať, čo meniť slobodno a čo meniť neslobodno.

Druhá poznámka: Dar môže byť z lásky, ale aj danajský. Prijatie daru z lásky by mohlo prebehnúť bez komplikácií, dar danajský by sme prípadne prijať nemuseli. Ale čo ak to, čo máme prijať – dokonca prijať od Krista – nejaví ani jednu jedinkú

charakteristickú črtu daru, naopak, je to z nášho pohľadu úplná katastrofa?

Keď som v prechádzajúcej úvahe hovorila o dávaní, povedala som, že Kristus svojich súčasníkov (ale aj nás, samozrejme) obdarúval hojne, a každým svojím darom – zázrakom, uzdravením, oživením, výrokom – sa čoraz nástojčivejšie stával v očiach svojich protivníkov trňom v oku. A oni potom zo všetkých tých trňov uplietli pre Ježiša trňovú korunu a pribili ho na kríž. Kristove dary približovali Krista smrti. Iba také dary majú ozaj hlbokú cenu – tie, ktoré darcu približia k smrti.

Teraz tu máme prijatie daru. Daru, čo sa vôbec nepodobá na dar. Podobá sa na priveľkú zodpovednosť, na nešťastie, na chorobu, na smrť. Nielenže podobá. Je to priveľká zodpovednosť. Je to nešťastie. Je to choroba. Je to smrť.

Cez jarné prázdniny sme sa s priateľkou štervali v oravskej dedine na miestnu Krížovú cestu. Bolo ľadovo. Šmýkalo sa nám. Zhovárali sme sa o dávaní a prijímaní. Stmievalo sa. Pri niektorých zastaveniach sme si museli svietiť mobilmi, aby sme videli, čo je tam napísané. A z tmy sa vynorilo toto: „Pane Ježišu, Ty si sa z lásky ku mne dal odsúdiť na smrť. Daruj mi tú milosť, aby som raz s láskou a trpezlivosťou prijal smrť z Tvojich rúk.“

Viera je zvláštna vec. V jednom a tom istom okamihu dokáže byť zároveň nesmierne povznášajúca aj nesmierne ťaživá. Smutná radostná zvesť.

Prijať dar do sumy 6,64 eura sa dá bez mihnutia oka, s ľahkým svedomím. Čím je dar vyčísliteľne alebo trebárs aj nevyčísliteľne drahší, tým môže byť jeho prijatie komplikovanejšie. Dávanie na obraz Kristov nás krok po kroku vystavuje rozsudku smrti. Prijímanie na obraz Kristov nám umožní napokon s porozumením a pokorou prijať z jeho rúk aj vlastnú smrť. Krok za krokom. Najprv však treba dokázať prijať všakovaké iné dary. Aj tie, čo nás ponížujú. Aj tie danajské. Aj tie hrozné – smrť blížneho, chorobu, vlastnú nedokonalosť, vlastnú hriešnosť, chybovosť, neúspešnosť, nedokonalosť svojich detí, nesplnenie snov... Najprv treba pochopiť – a pripadá mi to zložité –, že mnohé z toho, čo ako dar nevyzerá, darom je. Aj nešťastný život je darom. Darom od Boha. Kristovým darom. Aj umiernenie je dar? Tuším, že áno – ale ťažko sa to hovorí, prijíma.

Spisovatelia zakončujú svoje diela pointou, vyústením; snažia sa, aby bolo čo najprekvapivejšie. Vedia, vieme: v závere jeho románu bude jeho koniec. V závere života bude smrť. To, ako spisovateľ zvládne posledné stránky, zásadne ovplyvní čitateľov názor na celé dielo, ovplyvní to zmysel, hodnotu celého diela. To, ako človek zvládne prijať od Boha posledný dar, smrť, v Kristových očiach zásadne ovplyvní názor na človeka, ovplyvní to zmysel toho konkrétneho ľudského príbehu, jeho hodnotu.

Z tej výzvy až mrazí v kostiach. ■

(Kapluka 21. 5. 2017)

WYSTAN HUGH AUDEN A JEHO VZÁCNY LITERÁRNY ODKAZ

MARTINA PAVLÍKOVÁ
(doktorandka FHS UK Praha)

Film „Štyri svadby a jeden pohreb“ videl vari každý z nás, ale málokto vie, že známa pasáž pohrebného príhovoru vlastne prezentuje jednu z najslávnejších básní W. H. Audena „Funeral Blues“ – „Stop all the clocks, Cut off the telephone...“ (Zastavte hodiny, vypnite telefón). Ešte menej známe je, že Auden bol výrazne ovplyvnený dánskym mysliteľom Sørenom Kierkegaardom.

Pracovníci Stredoeurópskeho výskumného ústavu Sørena Kierkegaarda z Nitry a z Ljubljany sa rozhodli navštíviť miesto posledného odpočinku anglo-amerického spisovateľa W. H. Audena. Zároveň navštívili aj dom, v ktorom prežil posledné roky života v rakúskej dedinke Kirchstetten. Sprevádzala ich pani kurátorka Maria Rollenitz, ktorá sa svojej úlohy zhostila s radosťou, ochotou a vášňou. Audenovo múzeum má veľmi zaujímavý koncept. Všetko je v takom stave, v akom to zanechal Auden. Návštevníci môžu vidieť rozpisánu báseň v písacom stroji, šálku kávy, nedopitú fľašu Martini. Táto atmosféra vyvoláva v návštevníkoch sugestívny po-

cit, že majiteľ domu sa čochvíľa vráti... Bol to nezapomenuteľný okamih a budeme si ho dlho pamätať...

Kto bol W. H. Auden?

Wystan Hugh Auden patrí k najvýznamnejším predstaviteľom anglo-americkej literatúry. Bol brilantným básnikom a prozaikom, dramaturgom, esejistom a literárnym kritikom. Napísal veľkolepé operné libretá a divadelné hry. Jeho bohatú a plodnú umeleckú tvorbu delíme na dve obdobia. Prvým bolo obdobie, kedy žil vo Veľkej Británii do roku 1939. Druhé a zároveň najplodnejšie obdobie jeho tvorby nastáva po roku 1940, keď emigroval do

Dr. Pavlíková a pani Maria Rollenitz

Spojených štátov amerických kvôli nástupu Hitlera k moci a prudko silnejúcemu fašizmu v Európe. Auden sa narodil 21. februára 1907 v anglickom mestečku York. Matka bola konzervatívna a nábožensky založená. Otec bol praktický lekár.

Auden vyrástol neďaleko mesta Birmingham a prvé štúdiá absolvoval na St. Edmund's School. Keď mal trinásť rokov, začal študovať na Gresham School v mestečku Norfolk, kde si po prvýkrát uvedomil svoj umelecký talent na poéziu. Na Christ College v Oxforde získal štipendium vďaka hlbokému záujmu o vedu a inžinierstvo. Neskôr svoje štúdiá plne zamerlal na literatúru, nakoľko ho stále viac fascinovala. Avšak na vedu nikdy nezanevrel a často bola predmetom jeho poézie.

V roku 1930 bola publikovaná jeho zbierka básní pod názvom *Poems*, ktorá mu priniesla prvotné uznanie a rešpekt. Na Oxforde Auden inklinoval k modernistickej poézii. Stal sa kľúčovým členom skupiny spisovateľov, ktorí boli pomenovaní ako „OxfordGroup“ alebo „Audenova Generácia“. Do tejto skupiny spisovateľov patrili aj Stephen Spender, C. Day Lewis, Louis Mac Neice, Christopher Isherwood, Edward Upward, Rex Warner, Michael Roberts a mnohí ďalší.

Priateliam z Oxfordu vnímali Audena ako veselého, extravagantného, sympatického, štedrého a trochu samotárskeho človeka. Čo sa týka návykov, vyžadoval úplnú presnosť, bol posadnutý dodržiavaním termínov. Mal výbornú, takmer dokonalú fotografickú pamäť na všetko, čo si prečítal, takže rýchlo nadobúdala nové vedomosti. Vynikal brilantným intelektom a vtipnosťou. Zdatne sa vyjadroval odbornou terminológiou. Po ukončení štúdií v Oxforde v roku 1928 odcestoval do Berlína.

Audenovu tvorbu výrazne ovplyvnilo aj kultúrne a politické dianie Európy v tridsiatych rokoch minulého storočia. Toto obdobie sa vyznačovalo vzrastajúcim napätím kvôli neustále silnejúcemu fašizmu. Auden strávil v Berlíne deväť mesiacov a po prvýkrát zažil ekonomické a politické nepokoje, ktoré sa stali jednou z jeho ústredných tém.

Po návrate do Veľkej Británie v roku 1929 začal pracovať ako riaditeľ chlapčenskej školy. Dva roky pracoval na Larchfield Academy v Helensburghu v Škótsku. Neskôr pracoval na Downs School v Malvern Hills, kde sa stal veľmi obľúbeným učiteľom.

V časovom období od roku 1935 až do roku 1939 pracoval ako nezávislý recenzent, esejista a lektor. S Benjaminom Brittenom spolupracoval na divadelných hrách, tvorbe piesní a na operných libretách.

V roku 1935 sa účelovo oženil s herečkou Erikou Mann, najstaršou dcérou nemeckého spisovateľa Thomasa Manna. Sobášom získala Erika britské občianstvo a unikla pred fašistickým režimom, voči ktorému vystupovala. Auden jej týmto spôsobom zachránil život.

Niekoľko ďalších rokov strávil cestovaním po Európe. V roku 1936 strávil tri mesiace na Islande. Počas svojho pobytu zhromaždil značné množstvo materiálov, ktoré sa stali základom a podnetom pre jeho cestopis pod názvom *Letters from Iceland* (1937), ktorého spoluautorom bol Louis Mac Neice. V roku 1937 odišiel do občianskou vojnou zmietaného Španielska, kde strávil sedem týždňov. V tomto časovom období v Španielsku zúrila občianska vojna a Auden sa rozhodol podporiť vládu republikánov. Táto životná skúsenosť ho hlboko ovplyvnila a scelila jeho politické a sociálne názory. Stala sa inšpiráciou pre jednu z jeho najkrajších básní *Spain*, ktorú publikoval v roku 1937.

V roku 1939 vypukla v Európe druhá svetová vojna a Auden, hlboko sklamaný dianím v Európe, emigroval do Spojených štátov. V USA sa dostal do okruhu bádateľov orientovaných na Kierkegarda, akými boli Nicolas Nabokov, Renhold Niebuhr, Paul Tillich, Charles Williams. Po roku 1940 sa kresťanský námet stáva dominantným atribútom v mnohých najvýznamnejších básňach, akými sú napríklad *For the Time Being: A Christmas Oratorio* (*Tu a teraz: Vianočné Oratório*), *The Sea and The Mirror: A commentary on Shakespeare's Tempest, Horae Canonicae, New Year Letter* a ďalšie.

V roku 1946 sa stal americkým občanom. V roku 1947 získal prestížnu Pulitzerovu cenu v kategórii Poézia za literárne dielo *The Age of Anxiety*. V roku 1956 sa stal profesorom poézie na Oxforde. V období rokov 1956–1960 trávil každý rok niekoľko týždňov v Oxforde. Zomrel vo Viedni počas spánku, v noci z 28. na 29. septembra v roku 1973. Je pochovaný v Kirchstettene.

Pohrebné blues

Zastavte hodiny, vypnite telefón,
Psovi, nech nešteká, hodte štavnatú kosť,
Klavír nech zmĺkne, len bubon nech temne hrá,
Vyneste rakvu a nech žalostný nárek všade sa ozýva.

Nech krúžia a kvília lietadlá nad hlavou,
Že On Je Mŕtvy, nech nesie sa oblohou,
Nech krepové mašle zdobia krky holubíc
Nech si policajní strážnici navlečú pár čiernych rukavíc.

Sever, východ, západ aj juh – všetkým mi bol
Pracovný týždeň, aj pokoj nedele mi poskytol,
Bol mojím poludním, polnocou, reč i spev mi daroval;
Myslel som, že láska trvá večne: V tom som veľmi chyboval.

Hviezdy viac netreba: všetky ich uhaste,
Skrýte mesiac i slnko odneste,
Vylejte oceán a vysekajte les,
Už nikdy nič dobré neprinesie tento svet.“

„Řekl: „Jeden člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: ‚Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.‘ On jim rozdělil majetek. Po nemnoha dnech mladší syn všechno sebral, odešel do daleké krajiny a tam rozmařilým životem svůj majetek rozházel. A když všechno utratil, nastal v té krajině veliký hlad a on začal mít nouzi. Šel a přichytil se jednoho občana té krajiny, a ten ho poslal na svá pole pást vepře. A toužil se nasytit lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. Tu přišel k sobě a řekl: ‚Jak mnoho nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já zde hynu hladem! Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků.‘ I vstal a přišel ke svému otci. Když byl ještě daleko, jeho otec ho uviděl a byl hluboce pohnut; i běžel, padl mu kolem krku a zlíbal ho. Syn mu řekl: ‚Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků.‘ Otec však řekl svým otrokům: ‚Přineste rychle to nejlepší roucho a oblečte ho, a dejte mu na ruku prsten a na nohy sandály. Přiveďte tučné tele, zabijte je, jezme a radujme se, protože tento můj syn byl mrtvý, a zase ožil, ztratil se, a byl nalezen.‘ A začali se radovat.“ (Lukáš 15, 11–24)

O DVOCH SYNOCH

JIŘÍ DOHNAL (kazatel-misionár v Rovinji, Chorvátsko)

Který z těchto dvou synů udělal větší chyby? Ten mladší, nebo ten starší? A jaké jsou rozdíly mezi těmito dvěma syny? Při povrchním pohledu bychom řekli, že ten starší byl dlouho bezproblémový, poslušný, odpovědný, spolehlivý, věrně vykonával práci v otcově domě. Ale hluboko pod tímto povrchem v něm vřela nespokojenost, byl plný výčitek a žárlivé závisti. Zatímco mladší syn svou nespokojenost a touhu po nezávislosti nijak neskryval a nepotlačoval. Byl to v podstatě nevědecký fraček, který si nevážil toho, že se smí podílet na vzkvétání rodinné farmy.

Skutečný rozdíl mezi nimi však spočíval v tom, že jeden měl odvahu nahlédnout do svého vlastního srdce a druhý ne. Jeden nakonec vytěžil ze svých chyb požehnání, kdežto druhý ne.

Každý z nás si jistě někdy kladl otázku: „Proč mi Bůh dovolil udělat v životě některé tak zásadní chyby? Přece musel vědět, kam mě to zavede. Musel vědět, jak skončím a přesto mě to nechal udělat. Možná patříte mezi ty, kteří nikdy žádnou zá-

sadní životní chybu, s jejímiž následky jste se pak museli léta vyrovnávat, neudělali. A možná udělali, jen to nevíte. Nebo to víte, ale nepřipouštíte si to.

Já se přiznám bez mučení, že jsem několik takových chyb udělal. Nedá se to vrátit. Kdyby se dalo, určitě bych dnes jednal jinak. Člověka tyto chyby nikdy nepřestanou mrzet. Přestože jsem přijal odpuštění, lítost zůstává. Je jen jediná věc, která tyto chyby může změnit v požehnání, a to je, když jsme schopni a ochotni se z nich poučit. Ale když říkám „poučit“, nemyslím tím: „tak tohle už nikdy neudělám“. Vsadím se s kýmkoli, že stejnou chybu v bleděmodrém udělá znovu. Skutečné poučení přichází až po skutečném pokání. A pokání neříká: „tohle už nikdy neudělám,“ nýbrž: „musím se stát jiným člověkem“. Kající člověk pátrá v sobě po příčině svého pádu, sebelítostivý naopak nařiká nad důsledky hříchu a hledá viníka kolem sebe. Abychom měli užitek z jinak neužitečných a mnohdy i ostudných věcí, jako jsou naše životní chyby, musíme mít odvahu nahlédnout do vlastního nitra. ■

pokračovanie zo strany 20

Preklady v českom jazyku

Auden, W. H. *Emigrantské Blues*. [Verše.] Přel. Jan Zábrana. *Plamen*, 6, 1964, č. 6, s. 18-20.

Auden, W. H. *Toť sbohem salónu. Španělsko 1937. Má lásko, zaboř hlavu. Emigrantské blues. 1. září 1939. Achillův štít*. [Verše.] Přel. Jan Zábrana. *Moderní anglická poezie [sborník]*, 1964, s. 56-73.

Auden, W. H. *Srpen 1968, Ach co takzvučí, Kdybych, Pohřební blues*. [Verše.] Přel. Václav ZJ

Pinkava. In www.vzjp.cz/verse.htm#Auden (cit. 3. ledna 2015)

VÍT, Ladislav, and MÁNEK, Bohuslav. „Verše, které přežily smrt svého tvůrce.“ *Literární Noviny*, 19. 2. 2007

Použitá literatura:

Auden, W. H. *Selected Poem*. 1938.

Kirsch, A. *Auden and Christianity*. New Have, London: Yale University Press, 2005. ■

AKO NAČÚVAŤ V HLUČNOM SVETE?

JOSÉ CALVO AGUILA

Bernie Krause má veľmi zaujímavú prácu: nahráva zvuky prírody pre filmy a iné soundtracky. V roku 2013 na TED konferencii hovoril, že keď chcel pred 40-timi rokmi nahráť 1 hodinu nerušeného zvuku prírody, trvalo mu to približne 10 hodín. Avšak v dnešnej dobe, na tú istú úlohu potrebuje nie 10, ale viac ako 1000 hodín nahrávania, pretože ľudský hluk (autá, stroje, lietadlá, atď.) ruší čistý zvuk prírody.

Hluk vládne v našich životoch.

Poznáam ľudí, ktorí, keď sú sami doma, pustia si televíziu (hoci sú v inej miestnosti) len preto, aby nebolo doma ticho. Ja sám nie som na tom lepšie: vždy, keď idem von z domu, mám v slúchadlách pustenu hudbu, ktorou „utíšim“ ako vonkajší svet, tak aj svoj vnútorný hluk.

Posledné mesiace si uvedomujem, že toto nie je dobrá cesta. Čím ďalej, tým viac nevieme načúvať ľuďom a svetu okolo nás, čím strácame možnosť rozumieť im a slúžiť im. Rovnako nevieme načúvať svojmu vnútornému svetu – tomu, čo nám naše emócie a pocity hovoria o našom duševnom zdraví. Napokon nevieme načúvať ani Bohu, ktorý je nad nami. Ako sa teda môžeme učiť načúvať?

Ako načúvať vonkajšiemu svetu?

To, že je náš svet sebecký a do seba uzavretý, je nám celkom jasné (a keď hovorím svet, rátam doň aj nás, nielen svet „neveriacich“). Preto ako kresťania – a o to viac ako vedúci – sa potrebujeme usilovať o to, aby sme načúvali. Ak nebudeme počúvať ľudí okolo nás, ako im chceme hovoriť evanjelium a viesť ich k naplneniu Božích plánov?

Ako môžeme pastoračne viesť ľudí v našich zboroch a mládežiaci, ak nenačúvame ich problémom a potrebám? „Na to, aby sme si mohli navzájom kázať evanjelium, potrebujeme poznať svoje príbehy.“ Jedine takto budeme vedieť, ako evanjelium aplikovať do konkrétnych situácií a problémov ľudí okolo nás, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú kresťania.

Ako načúvať vnútornému svetu?

Ak ste podobní ako ja (a poznám už veľa takých ľudí), tak nemáte v živote tiché miesta. Keď čakáte v rade v obchode, keď čakáte na výtah (alebo ste práve v ňom), keď čakáte na autobus, vyplňate si čas na mobile. Pod hlukom teda nemyslím len na sluchové rušenie; týka sa to aj vizuálneho sveta (taktiež zvané smog). Facebook, Instagram, YouTube, 9GAG a milión ďalších sociálnych sietí vyplňajú naše tiché miesta a zahlcujú nás „displejovým svetom“. Hluk naplnil náš život a nezdá sa, že by nás plánoval opustiť.

Prečo potrebujeme načúvať samým sebe? Lebo strácame kontakt so svojim „ja“. Práve v tej čakárni, v tej prázdnote či „nude“ sa môžeme zastaviť a uvažovať nad svojimi emóciami a pocitmi: „Ako je na tom

moje srdce? Aké emócie prežívam? Prečo ma tak naštváva tá jedna poznámka môjho kolegu? Prečo mi je tak ťažko odpustiť tú jednu vec svojej manželke?“ Keď máme neustále mobil v ruke, prichádzame o ten čas, kedy by sme mohli svoj vnútorný svet riešiť. Namiesto toho sa každý deň rozhodujeme odpojiť sa od svojho srdca, aby sme boli pripojení k cudzím ľuďom. Musím priznať, že toto je zvlášť ťažké. Som „závislý“ na vyplňaní prázdneho času mobilom. Posledné mesiace na tom pracujem a chcem vás povzbudiť, aby ste to vyskúšali aj vy. Už 3 mesiace neberiem mobil do spálne, ale kúpili sme si klasický budík. Kúpil som si taktiež hodinky (na eBay viete zohnať do 2), aby som nemusel každú chvíľu pozeráť na telefón, koľko je hodín (lebo keď pozerám čas a vidím notifikáciu, už automaticky reagujem). A robím všetko možné preto, aby som nevytiahol telefón, keď čakám na čokoľvek, ale snažím sa zamyslieť a uvažovať nad tým, čo sa vlastne v mojom vnútri deje. Naozaj vás povzbudzujem, aby ste to vyskúšali – vaše mentálne zdravie vám bude veľmi vďačné!

Ako načúvať Bohu?

Kľúčom na dosiahnutie tohto stavu je načúvanie Bohu. V mojom živote vnímam 3 spôsoby, ako Bohu načúvať: Písmo, Modlitba a Spoločenstvo.

Verím, že Boh sa nám prihovára cez svoje Slovo tak, aby nás viedol do podoby Krista. Evanjelium hovorí do nášho života a ukazuje, ako by sme mali postupovať. Keď čítame Písmo, musíme byť citliví na Boží hlas a načúvať na Jeho vedenie.

Rovnako verím, že Boh sa nám prihovára v modlitbe. Nie je to monológ, ale istým spôsobom je to dialóg (hoci nie klasický). V modlitbe, keď prosíme a ďakujeme Bohu, on dáva myšlienky a podnety na to, čo máme robiť, za čo máme ďakovať a z čoho máme činiť pokánie. Aj v modlitbe musíme byť citliví, aby sme nielen hovorili, ale aj počúvali Boží hlas. Napokon, verím že Boh hovorí skrze spoločenstvo. Keď sa rozprávame s inými kresťanmi, v pastoračných rozhovoroch (keď nás niekto vedie, ale aj keď my niekoho vedieme), cez kázne, chvály a podobne, musíme byť otvorení tomu, ako k nám Boh môže hovoriť. Keď sme citliví na Boží hlas pri tých príležitostiach a sme pripravení načúvať, Boh si môže použiť všetky tieto okolnosti na to, aby k nám hovoril. ■

Zdroj: Nástenka PLANt.sk

ZACHRÁŇ – ZMOCNI – POŠLI

JURAJ INSTITORIS (Misijný pracovník v Škótsku.)

Čo je najobľúbenejšou časťou vašej práce? Prestávka na kávu, práca v tíme, rozhovory s klientami či tiché spracovávanie materiálov? Naša služba v Glasgowe je dynamická, niekedy až divoká, a tak trochu vyvoláva pocit, že naháňame psa za chvost. Akokoľvek sa snažíme, väčšinu času len reagujeme na akútne podnety. Preto mám najradšej, keď raz za rok môžeme odísť z virvaru a pozrieť sa na našu službu s odstupom. Túto príležitosť sme mali začiatkom júna, keď sa v Berlíne konal ďalší ročník konferencie o multikultúrnych zboroch. Stovky kilometrov od domova, desiatky účastníkov, ktorí prežívajú podobné zápasy, náš malý tím a jeden veľký Boh. Na prvý pohľad sa celá konferencia točila okolo situácie v západnej Európe, pričom život zborov v Nemecku, Holandsku či Taliansku sa veľmi líši od toho na Slovensku. Má zmysel, aby som o tom písal a vy čítali? Mne osobne sa zdá, že niekedy potrebujeme vidieť, ako predivne Pán pôsobí v ďalekej krajine, aby sme našli odvahu meniť naše najbližšie okolie. Pozrite sa a rozhodnite.

Úspešný príklad: Brazílčan v Bonne

Ak si pod menom Mario Wahnschaffe predstavíte nudného, nemecky puntičkárskeho a strohého rečníka, tak vás predsudok prudko sklame. Tento dlhoročný pastor bonnského zboru (ako mládežnícky kazateľ tam začínal ešte v roku 1989) má vo svojej krvi premiešaných toľko národností, že by mohol byť generálnym tajomníkom OSN. Presné detaily jeho rodokmeňa som si nezapísal, ale v pamäti mi utkvela jeho príhoda, keď zavítal do Brazílie a tam ho srdečne prijali príbuzní. Tí mu okrem rôznych historiek ukázali aj vzácny artefakt – tlačiareň, na ktorej jeho dedko vo veľkom falšoval peniaze.

Mariov zbor je učebnicovým príkladom, ako sa dá pracovať s mnohými (často voči sebe nepriateľsky naladenými) národnosťami. Bonn, ako hlavné mesto Západného Nemecka, nikdy nemal núdzu o cudzincov. Tento zbor sa však ako jeden z prvých pokúsil zobrať týchto ľudí vážne – nie ako trpenú príťaž na okraji, ale ako plnohodnotných členov so svojimi jedinečnými potrebami a darmi.

Pre predstavu, zbor má momentálne asi 600 členov, z toho polovica sú Nemci a druhá polovica „prišielci“. Pestrosť, odvahu a efektivitu ukazuje ich stretávanie v skupinkách. V rámci zboru ich majú 36, z toho len 24, kde je nemčina ako hlavný jazyk; ďalších 7 je dvojazyčných, jedna trojazyčná a ďalšie 4 sú čisto v angličtine, francúzštine, čínštine a perzštine. Ako zvládajú spoločné zhromaždenia? Okrem jedného Boha ich spájajú najmä tlmočníci. Ako hovorí Mario, problém mali len vtedy, keď bol tlmočník zapálenejší (rozumej hlasnejší) než samotný kazateľ.

Situácií, kde sa stretávajú protichodné zvyklosti, je množstvo. Napríklad spoločný začiatok. Kým o 10:00 všetci Nemci do jedného už sedia vo svojich laviciach, iné národnosti ešte len vstávajú z posteľe. Alebo, raz sa zišla africká skupinka pri modlitbách a chválach. Ich oduševnená hra na bubny po desiatej večer sa u domácich obyvateľov nestretla

s pochopením, a tak kazateľovi začali vyzváňať, sťažovať sa a hroziť políciou. Keď za nimi Mario prišiel a spýtal sa ich, prečo musia mať ako skupinka troch ľudí zapnuté mikrofóny a z plných síl v noci chváliť, dostal odpoveď, že Boh ich tak lepšie počuje!

Ďalšou výzvou bolo zapracovať do vedenia zboru ľudí z iných národností. Kvôli rozdielnym očakávaniam sa to darí len pomaly a čiastočne. Keď sa však už do staršovstva nejaký cudzinec dostane, prináša to obrovskú zmenu. Napätie aj obohatenie. Pri finančných otázkach starší z Ghany nedokázali pochopiť, ako môže zbor zhromažďovať obrovské sumy na svojich účtoch: *Okamžite všetko pošlite na misiu a rozdajte chudobným!* Ich návrh pochopiteľne nemeckých hospodárov zrovna nenadchol. Ale aj vďaka ich prístupu sa zbor nakoniec rozhodol rozdávať 10% zo svojich príjmov na misiu. Koľko našich zborov má takéto nastavenie? Nepomohlo by aj nám obohatiť „nemecké“ plánovanie o „africkú“ štedrosť a vieru?

Asi najsilnejšia bola skúsenosť, keď v zbere panovali napätia medzi skupinou obrátenou zo židov a skupinou obrátenou z moslimov. Normálne by medzi nimi vládla nenávisť, možno aj násilie, a tu sa dostali pod jednu strechu a spolu uctievať Ježiša. Keď uveríme v Jeho obeť, naša spása a večný život sú okamžite vyriešené, ale náš starý charakter potrebuje pochovávať až do konca. Čo mal Mario robiť s touto výbušnou kombináciou v zbere? Najskôr nad riešením uvažoval podľa svojej kultúry: *Zorganizujme workshop o Božej láske, semináre o mieste Izraela v pláne spásy, budeme mať diskusiu, dáme si feedback a naučíme sa tak lepšie spolu vychádzať.* Našťastie sa Mario poradil so svojim priateľom z Blízkeho východu, ktorý mu otvorene povedal: Pozri, takto akademicky to môžeš riešiť s Nemcami. Na Blízkom východe sa to robí inak: Sprav hostinu, dobré jedlo a pitie, priprav príjemné prostredie a uvidíš, čo sa stane. Mario tak v Bonne pre svojich znesvärených bratov a sestry

Theo Visser hovorí o učeníctve, konferencia Berlín

pripravil blízkovýchodnú hostinu. V tejto situácii boli pripravení otvoriť bolestivú tému a podarilo sa im cez modlitby a pokánie v slzách dôjsť až k skutočnému zmiereniu. Také veci dokáže Knieža mie-ru, keď mu dáme príležitosť.

Ako na to? Holandský vizionár a metodik

Ak sa nám nedarí, tak počúvať svedectvá a úspešné príbehy nás môže ešte hlbšie zakopať do depresie. Nechcem sypať soľ do rany, ale hľadať odpoveď na otázku: *Čo môžeme robiť my, aby ľudia okolo nás prijali Ježiša Krista ako Pána a stali sa Jeho učeníkmi?* Nielen v kontexte západnej Európy a multikultúrnych zborov sa oplatí počúvať návrhy, s ktorými prichádza Theo Visser. On sám nielen založil viacero zborov, ale momentálne pracuje na tom, ako zosieťovať multikultúrne zbory v rámci jednotlivých krajín, aby neboli osamotené, ale navzájom sa podporovali. Mimochodom, on vyučuje pravidlo, že zbor má založiť ďalší zbor už po siedmich rokoch!

Minulý rok v Rotterdame hovoril o efektívnej misijnej práci – od neverbálneho pôsobenia vo svojom okolí až po priame evanjelizácie. Tento rok nadviazal a sústredil sa na otázku učeníctva – čo máme robiť s ľuďmi, ktorí prejavili záujem o krst? Ako s nimi pracovať, aby sa z nich stali nielen zrelí kresťania, ale podľa svojich možností aj vodcovia?

Základnou poučkou je *Zachráň-Zmocni-Pošli (Save, Equip, Send)*. Prvý a základný krok je samozrejme priviesť človeka ku Kristovi, ale to nesmie byť aj posledný krok! Ak niekto uverí, nesmieme

ho nechať plávať, nech si nejako rastie a formuje sa sám. Ak má cirkev rásť a evanjelium šíriť, musíme sa novým ľuďom venovať a vystrojiť ich, aby slúžili ďalším. Akonáhle je pripravený, treba ho/ju vyslať ďalej.

Nanešťastie, niekedy sme pod príliš malým tlakom, a tak dostatočne nevyužívame príležitosti, ktoré máme, a nedoťahujeme veci do konca. Dôsledným príkladom učeníctva je práca jedného nemeckého zboru s čínskymi vysokoškolskými študentami. Ich plán je jednoduchý: Pri prvácoch sa snažia o ich obrátenie. Ak uveria, už ako druháci sami vedú skupinku. Ako tretiaci pripravujú a mentorujú vedúcich skupiniek. Ako štvrtáci sa učia, ako založiť (podzemný) zbor v Číne. Pár študentských rokov stačí, aby sa z neveriaceho stal zakladateľ zboru v prenasledovanej krajine. Nie dokonale zakladateľ ani kresťan, ale dostatočný. Pár rokov stačí, keď stačiť musia. Taký človek má Krista, má cieľ, má základné vystrojenie a je vyslaný. Čo iné dôležité by mu chýbalo?

Situácia Číňanov, ktorí uveria v Európe, je samozrejme odlišná od našej. Objektívne nie sme pod tlakom prenasledovania, a tak navonok nemusíme využívať čas tak prísne. Predsa sa však zhodneme, že aj my by sme mohli zvýšiť efektívnosť a neprijímať členov len do lavíc a kartotéky. Čo konkrétne môžeme urobiť? Theo Visser vyskúšal jeden radikálny, ale užitočný krok. Keď zakladal druhý zbor, prestal robiť klasické prípravy na krst. Stávalo sa mu totiž, že keď sa ich vyučovanie ukončilo krstom, začala ich stagnácia. Namiesto tejto prípravky, ktorú vie-

Abigail a Jarka v Berlínskom metre

dol sám, teraz každému človeku pred krstom priduje mentora, ktorý sa mu venuje nielen pred, ale aj po krste. Učenie tak neobmedzuje jeho kapacitu, nie je krátkodobé a nárazové, a do vedenia sú zapájaní stále noví ľudia.

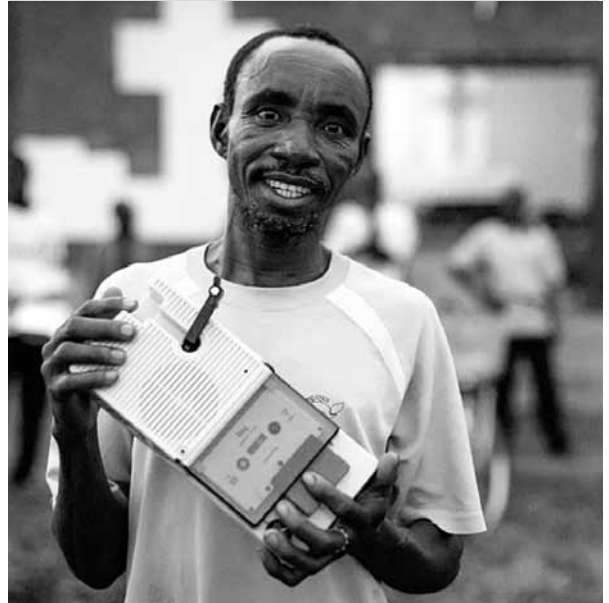
Iste, sú tam háčiky, ale Theo správne hovorí, že otázka nestojí tak – *kto* z našich členov má byť vedúcim. Každý jeden z nás má viesť ďalších; otázkou je len *rozsah*. Niektorí vedie svoju rodinu, niektorí tisícový zbor, ale viesť a robiť učeníkov máme *všetci*. Ak by sa tento prerod podaril aj v našich zboroch, môže to byť polienko k prebudeniu na Slovensku.

Na záver spomeniem princíp, ktorý Theo ukázal na fakli, ktorú si zobral k rečníckemu pultu. Fakľa sama o sebe veľmi dobre znázorňuje učenie, lebo ukazuje na oheň, ktorý sa dá ľahko prenášať a šíriť ďalej. Pri horiacej pochodni je však kľúčová jedna vec – nemá zmysel chodiť s ňou na svetlo. Svoj pravý zmysel naplní až vtedy, keď vkročí do tmy. Akokoľvek schopných učeníkov vychováme – či budú excelentní v kázani, modlitbe, znalosti Písma alebo v inom – budú mať zmysel vtedy, keď vyjdú k ľuďom, ktorí nepoznajú Krista. Ak budú všetky naše fakle horieť len na jednom mieste, zможeme sa len na to, že zapálime strechu modlitebne. Zmena do našich miest nepríde, kým nebudeme pripravovať pohodne a posilať ich do tmy. ■

(Videá a audionahrávky z vlaňajšej konferencie nájdete na stránke www.icpnetwork.nl/media Videá z Berlínskej konferencie nájdete na youtube.com, ak zadáte „missionmosaik d“. Všetky nahrávky sú v angličtine.)

wycliffe

POČÚVAŤ A UČIŤ SA

Godwin Kwaku drží v rukách audio prehrávač s nahrávkami Písma v jazyku Deg. Vďaka tomuto zariadeniu môže spolu s ostatnými kresťanmi vo svojej komunite Jugboi v severnej Ghane raz za týždeň na pravidelnom štúdiu Biblie počúvať Božie Slovo. Zariadenia ako toto z organizácie Global Recordings Network (GRN) poskytujú ústne komunikujúcim kultúram prístup k Božiemu Slovu vo forme, ktorú najviac používajú. Väčšina jazykových komunít, ktoré čakajú na začatie prekladu Biblie do ich jazyka, komunikuje ústne. To znamená, že preferujú ústnu komunikáciu pred písomnou alebo vizuálnou.

Ježiš sa často priblížil ľuďom prostredníctvom rozprávania podobenstiev alebo príbehov. Organizácia GRN túži nasledovať Kristov príklad a poskytnúť ľuďom, ktorí komunikujú ústne, efektívne spôsoby počúvania biblických príbehov. Od roku 1939 GRN vydala nahrávky v tisíckach rôznych jazykov. Mnohé z týchto nahrávok vznikli v spolupráci s organizáciami a partnermi Wycliffe Global Alliance.

Vyhľadať a vypočuť si nahrávku biblického príbehu v jazyku, ktorý si vyberiete, môžete na webovej stránke <http://globalrecordings.net/en>. ■

Foto: Rodney Ballard, Text: Becca Coon, Preklad: Daniela Javorníková

MISIJNÝ POBYT NA SLOVENSKU

Dvadsiateho druhého júla 2017 vycestoval tím 14 mladých ľudí zo Švajčiarska dvoma autami na Slovensko. Všetci sa tešili na nadchádzajúce dobrodružstvo s Bohom a boli pripravení čeliť novým výzvam v oblasti misie a evanjelizácie.

Alžbeta Patterson

Misijná cesta mala prvú zastávku v Banskej Bystrici, kde sme sa zapojili do bohoslužieb. Popoludní sme spolu so skupinou motivovaných domácich zo zboru CB v BB vyrazili do centra mesta, kde sme chceli priniesť ľuďom evanjelium. Niektorí písali kriedou na chodník inšpirujúce citáty, iní predniesli krátku evanjelizačnú kázeň, ďalší pomáhali osloviť okoloidúcich a rozprávali či modlili sa s nimi. Zistili sme, že pouličná evanjelizácia môže byť veľmi kreatívna, no od každého jednotlivca si tiež vyžaduje istú dávku odvahy.

Ďalej sme pokračovali do Kráľovej Lehoty, kde boli na programe rôzne praktické úlohy: strihanie živého plota, betónovanie povaly, sťahovanie nábytku, zber a spracovanie ovocia a tak ďalej. Pri tejto praktickej službe sme prišli do kontaktu s mnohými miestnymi obyvateľmi a mohli sme byť svedectvom. Cestou do Hermanoviec nad Topľou sme si nenechali ujsť návštevu známeho Spišského hradu. Po nej nasledoval pre mnohých z nás zlatý klinec misijnej cesty, ktorým boli návštevy rómskych osád v Hlennom, Vítkovciach, Rokycanoch a Lesičku. Počas troch popoludní sme zorganizovali detský program a večer sa konala evanjelizácia.

Jedna členka našej skupiny napísala: Ešte nikdy som za taký krátky čas nezažila také zjavné a veľké Božie pôsobenie. Bola som tým úplne premožená. Napríklad, keď Boh cez moju opakovanú modlitbu uzdravil slepotu a starý muž kladne odpovedal na moju otázku, či chce prijať Pána ako svojho Spasiteľa, musela som to najprv predýchať. Pomyslela som si, že to nemôže byť pravda – že je to sen. Po modlitbe spasenia som si už bola istá, že to žiadny sen nebol.

Bolo veľmi silné byť pri tom, ako sa viacerí ľudia rozhodli pre život s Ježišom a zažiť, ako Pán Boh priniesol uzdravenie bolestí chrbta, šije, kolena, brucha, hlavy a podobne.

Naša posledná služba bola v nitrianskej väznici. Na evanjelizačný program prišlo vyše 40 žien a 60 mužov, čo nás veľmi prekvapilo a potešilo. Niektorých záujemcov sme mohli skontaktovať s ďalším človekom, ktorý s nimi krátko hovoril o Bohu a o spasení.

Počas týchto 11 dní sme študovali Skutky apoštolov. Našou modlitbou bolo, aby sme ich príbehy mohli znovu prežiť, a Pán Boh túto modlitbu vypočul. V tíme prebiehalo vyučovanie o tom, ako môžu mladí ľudia žiť evanjelizáciou a misiou aj doma vo Švajčiarsku, aby nezostalo len pri úžasnej skúsenosti zo zahraničnej misie. V mene celého tímu ďakujeme Evanjelizačnomisijnému odboru CB, ktorý nám túto misiu umožnil a veľmi nás na nej podporoval. Poďakovať sa však chceme aj všetkým domácim, ktorí nás srdečne privítali a teraz budú ďalej sprevádzať a venovať sa ľuďom, s ktorými sme nadviazali kontakt. Tak bude môcť naša služba priniesť dlhodobé ovocie.

Túto misijnú cestu naplánovali a zorganizovali Michael Huber a Christina Lehmannová z misijnej organizácie WEC International (Worldwide Evangelisation for Christ), ktorá sa usiluje zviditeľniť Božiu lásku po celom svete. Zameriava sa hlavne na dve miliardy ľudí, ktoré nemajú takmer žiadnu šancu poznať Ježiša. To chceme zmeniť. Ďalšie informácie nájdete na: www.wecinternational.org.

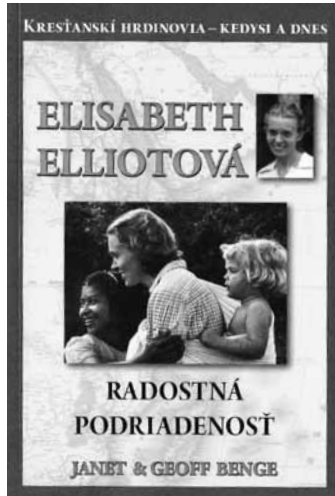
Christina Lehmann

Účelom mojej služby bolo prekladať pre švajčiarsky tím. Ku skupine som sa pridala až v polovici ich pobytu, v Hermanovciach. Tu sme chodili navštevovať rómske osady a robili program pre deti, neskôr aj pre dospelých. Počas programu som prekladala príhovory, ktoré si Švajčiari pripravili. Prekladala som aj osobné rozhovory, ktoré nasledovali po hlavnom programe. Mojou najobľúbenejšou časťou programu bolo, keď si Švajčiari pripravili krátku scénku po slovensky. Aj keď im občas nebolo rozumieť, myslím si, že si to deti cenili. Na začiatku som bola veľmi nervózna zo všetkého, všetci boli odo mňa aspoň o dva roky starší a nevedela som, čo očakávať. Po prvom dni som sa však cítila oveľa lepšie. Na Švajčiaroch bolo veľmi vidieť, ako v nich Boh pracuje a kladie im na srdce, aby takto chodili hovoriť aj ďalším ľuďom o ňom. Toto ma veľmi oslovilo. Obdivovala som aj ich odvalu otvorene hovoriť o svojej viere ľuďom, ktorých vôbec nepoznali. ■

NOVÉ KNIHY O MISIONÁROCH

pokračovanie životných príbehov zo série Kresťanskí hrdinovia

ANNA GAJDOŠOVÁ

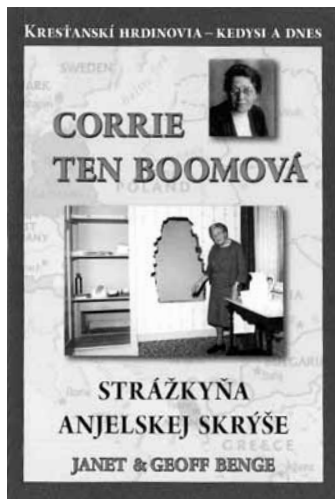

Elisabeth Elliotová – Radostná podriadenosť (1926–2015)

15. júna 2015 odišla k Pánovi jedna z najvplyvnejších moderných misionárov minulého storočia. Táto spisovateľka, prekladateľka a profesorka vydala svedectvo o vytrvalosti, odovzdanosti a odpúšťaní. Pochádzala z misionárskej rodiny a po štúdiu starogréčtiny na Wheaton College odcestovala na misiu do Ekvádoru s vášňou pre preklad Biblie do nových jazykov. Tam sa zoznámila s manželom Jimom Elliotom, ktorý spolu s ďalšími štyrmi misionármi v januári 1956 zahynul pri pokuse priniesť evanjelium kmeňu Aukov (Waorani) v ekvádorskom pralese. Ich obeť spôsobila zmierenie a zmenu v tomto vražednom kmeni a ich životné príbehy inšpirovali tisíce ľudí pre službu Kristovi. Elisabeth sa nevdala a so svojou malou dcérkou sa vrátila medzi Aukov, aby pokračovala v manželovej službe. Jej krédo bolo: „Daj, aby si dostal; prehráj, aby si získal; zomri, aby si žil.“

Pre Betty to bol jeden z najlepších a zároveň jeden z najhorších dní jej života, keď sledovala Valerínu blondávu hlavičku, ako poskakuje hore-dolu v sedačke na chrbte nosiča. Tešila sa, že konečne po toľkých modlitbách, snahe a obeti smerovali k aukskej usadlosti – a to na pozvanie Aukov.

Elisabeth si viedla podrobný denník o svojom živote a misijnej službe. Po mnohých rokoch v Južnej Amerike sa vrátila do Spojených štátov, kde sa stala jednou z najvplyvnejších súčasných kresťanských žien. Ako požehnaná autorka, rečníčka a rozhlasová moderátorka prinášala svetu správu o radostnej podriadenosti.

Corrie ten Boomová – Strážkyňa anjelskej skrýše (1892–1983)

Životný príbeh obľúbenej autorky knihy *Útočisko*, ktorá bola pre ukryvanie Židov deportovaná do koncentračného tábora a zázrakom ho prežila, je nám tentokrát podaný z trocha iného uhlu pohľadu. S dôrazom na odpustenie a podrobnejšie udalosti z rodinného kruhu Boomovcov, ako aj na epizódy z mladosti Corrie a jej súrodencov, uchváti čitateľa každého veku. Kiež je mladá generácia, ktorá nezažila vojnu, nielen informovaná, ale aj vedená k väčšej vďačnosti za hojnosť, blahobyt a pokoj, v ktorom môže žiť. Nech nás neoceniteľné dielo Corrie ten Boomovej nabáda k odovzdanejšiemu životu a horlivejšiemu svedectvu o Pánovi Ježišovi!

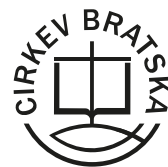
Žiara svetiel zasiahla Corrie opuchnuté oči, nezvyknuté na svetlo, keď vstúpila do Gestapom ovládanej policajnej stanice v Haarleme. Aké pravdivé sa ukázali slová jej starnúceho otca v ten tichý večer predtým, ako Hitlerovo šialenstvo zasiahlo aj Holandsko: „Nemecko nás napadne. Prehráme. Nech Boh pomôže všetkým tým v Holandsku, ktorí vzývajú Jeho meno.“

Odrazu sa Corrin usporiadaný život stratil v šialenstve vojny. S odvahou a súcitom jej rodina a nespočetní obyvatelia Holandska riskovali všetko, aby boli predĺženou rukou Božou vystretou na pomoc nevinným obetiam, ktoré mali byť zničené v zbláznenom svete.

Život Corrie ten Boomovej je vo svojej rozhodnosti, viere a odpustení voči nepredstaviteľnej brutalite a tvrdosti úžasným svedectvom pomáhajúcej moci Božej.

Knihy vyšli vo vydavateľstve ViViT Kežmarok. Elisabeth Elliotová 2015, Corrie ten Boomová 2017. Slovenský preklad Lenka Liptáková.

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

JÚN 2017

Rada rozhodla:

O termíne Konferencie CB v roku 2018 na 25.–26. 5. 2018 a zároveň oslovuje zbor s otázkou, ktorý z nich je ochotný byť hositeľom tejto konferencie, **že predseda Rady** osloví českú Radu CB s návrhom na hľadanie novej podoby spoločných stretnutí.

Ďalej Rada:

Vyhodnotila prípravu a priebeh výročnej konferencie. Vyjadrila vďačnosť žilinskému zboru za výborné zabezpečenie konferencie napriek ich obmedzeným podmienkam.

Mala rozhovor s Milanom Mitanom zo Svätého Jura, ktorý požiadal o vikariát. Staršovstvo zboru Bratislava-Cukrová jeho žiadosť podporilo. Rada prijala Milana Mitana za vikára na samostatnej kazateľskej stanici vo Svätom Jure a určila základné podmienky pre priebeh jeho vikariátu.

Mala prijímací pohovor s Jurajom Klementovičom z Trnavy, ktorý sa uchádza o funkciu riaditeľa Kancelárie Rady. Po vyhodnotení podkladov a prijímacieho pohovoru sa Rada zhodla, že brat Juraj je vhodným kandidátom na funkciu riaditeľa Kancelárie Rady. Jeho vymenovanie do tejto funkcie je podmienené dohodou o podmienkach nástupu do zamestnania.

Jakub Kintler, riaditeľ Kancelárie Rady, ukončil svoje pôsobenie v tejto funkcii.

Víta ochotu misionárov MTW Slovakia (Mission To the World) úzko spolupracovať s Cirkvou bratskou pri zakladaní zborov a s radosťou berie na vedomie dohodu o spolupráci medzi MTW a Plant.

Odporučila Rade CB v Českej republike, aby podľa svojich možností podporila investičnú aktivitu zboru v Žiline z českého fondu Waderovej nadácie.

Osloví zbor listom evanjelizačno-misijného zboru s prosbou o podporu pracovníkov pôsobiacich v misii medzi Rómami v Glasgowe.

SEPTEMBER 2017

Rada rozhodla:

O dodatočnom uhradení členského v IFFEC za jedno minulé obdobie a venovala sa analýze rozpočtu a finančných prostriedkov pre spoločné potreby cirkvi.

O novom termíne konania konferencie Cirkvi bratskej na 4.–5. 5. 2018, kvôli kolízii s inými podujatiami.

Rada schválila:

...po prerokovaní vizitačnú správu z vizitácie misijného zboru CB v Nitre. Na základe odporúčania vizitátorov a v súčinnosti s vedením zboru pripraví zaradenie tohto misijného zboru medzi riadne zbor.

Per rollam pôžičku z Waderovho fondu pre zbor v B. Bystrici s termínom splatnosti do 31. 12. 2020.

Pôžičku z Waderovho fondu pre zbor v Prešove s termínom splatnosti do 31. 12. 2021 a oboznámila zbor s možnosťou získať krátkodobé pôžičky z Waderovho fondu so splatnosťou do roku 2022.

Pracovnú cestu predsedu Rady, tajomníka Rady a kazateľa Martina Kačura do Atén na konferenciu LEAD v septembri 2017.

Dohodu o vzťahoch medzi Cirkvou bratskou a zborom Žilina-Kórejský, ktorá vychádza z rozhodnutia konferencie 2017. Zbor Žilina-Kórejský má status pridruženého zboru s právnou subjektivitou so špecifickými právami a povinnosťami určenými touto dohodou.

Rada zobrala na vedomie:

Správy kazateľov Bohdana Roháčka a Tibora Máhrika zo študijného voľna.

Ďalej Rada:

Vyjadrila vďačnosť Dagmar Danelovej a jej spolupracovníkom za organizáciu celoslovenského detského letného pobytu.

Prijala per rollam pozitívne Stanovisko Rady k zámeru Bratskej jednoty baptistov zriadiť učiteľské miesto na Katedre teológie a katechetiky Univerzity Mateja Bela.

Dohodla s Jurajom Klementovičom podmienky nástupu do funkcie riaditeľa kancelárie Rady.

Poverila predsedu Rady, aby prejednal so staršovstvom zboru v Leviciach a zároveň so staršovstvom samostatnej kazateľskej stanice v Trnave konkrétne kroky smerujúce k zriadeniu misijného zboru v Trnave.

Mala rozhovor s kazateľom-misionárom Dawsonom Jonesom o jeho službe v CB na Slovensku. Po absolvovaní vikariátnych cvičení, vzhľadom na jeho platnú ordináciu v Summit Church North Little Rock, Arizona, USA, navrhne Rada konferencii CB, aby rozhodla o jeho voliteľnosti za kazateľa Cirkvi bratskej.

Mala rozhovor s Bohušom Vasilom z Nitry, ktorý požiadal o vikariát a staršovstvo zboru v Nitre jeho žiadosť podporilo. Rada prijala Bohuša Vasiľa za vikára v zbere CB v Nitre.

Navrhla predbežný program pre stretnutie slovenských účastníkov v rámci spoločnej pastorálky.

Poverila predsedu Evanjelizačno-misijného odboru, aby bol v kontakte s organizátormi evanjelizácie ProCHRIST 2018.

OKTÓBER 2017

Rada schválila:

Návrh kandidátov pre voľbu Rady v roku 2018.

Žiadosť kazateľa Petra Prištiaka o študijné voľno.

Pracovnú cestu kazateľa Slavomíra Polohu a Edity Uličnej do UK (Cambridge).

Zobrala na vedomie:

Vizitačnú správu z vizitácie Zboru CB vo Vranove nad Topľou.

Správu z pobytu seniorov na Zemplínskej šírave 2017 a vyjadruje poďakovanie organizátorom aj podporovateľom tohto podujatia.

Správu predsedu Rady z pracovnej cesty na konferencii MTW LEAD v Aténach. Zároveň poďakovala priateľom z misie MTW v Košiciach, ktorá túto cestu sponzorovala.

Správu Miroslava Moravského z pracovnej cesty u správcu nadsíce Mario Wadera a zároveň aj zmenu splátkového kalendára, podľa ktorého prvé splátky začne cirkev splácať už v roku 2018.

Ďalej Rada:

Ďakuje bratislavskému staršovstvu za reflexiu májovej konferencie.

Pripravuje podklady pre zriadenie misijného zboru v Trnave.

Zhodnotila spoločnú jesennú pastorálku a dohodla sa, že na najbližšom spoločnom stretnutí Rád (ČR + SR) bude hovoriť aj o príprave spoločných pastorálok a participácii slovenských kazateľov.

Vymenovala za členov odboru PLANT.sk Petra Hrubu zo Žiliny a Dawsona Jonesa z Nitry a zobrala na vedomie odstúpenia brata Milana Mitanu z odboru PLANT.sk. ■

(Spracované z podkladov Rady Cirkvi bratskej)

Milovaní, ak nás Boh tak miloval, aj my sme povinní milovať jeden druhého. (1. list Jánov 4,1-21)

ČO ZMÔŽE PODNIKOVÝ PSYCHOLÓG, AK NECHCEM?

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodič trolejbusu)

Dopravný podnik disponuje svojou vlastnou ambulanciou psychológa. Toto oddelenie priebežne vypracováva systém testov, ako aj postupov pre vodičov profesionálov. Tie napomáhajú pri výbere pracovníkov, ako aj pri ich priebežnom monitoringu s cieľom zabezpečiť bezpečnú a profesionálnu prevádzku mestskej hromadnej dopravy.

„Toto si už videl?“ (vedúca ma poslala za psychologičkou na posedenie pri samovare) „Čo som ňáky psychopat?“

„Prečo ťa tam poslala?“

„Pošahaný cyklista ma predbiehal sprava, rozumíš ma – tak som ho trošičku trolejbusom pritlačil ku chodníčku, nech si nemyslí. Debil sa sťažoval a ja teraz aby som chodil za psychologičkou. Viš, aké otázky mi dáva?“

„Neviem – aké?“

„Že na čo myslím, keď jazdím. No netrafiš ju? Ona nech ide k psychiatrovi! Nech si sadne za ten volant, múdra! A potom ja ju budem skúšať, že na čo myslí. Krava jedna...“

(S ohľadom na citlivosť duše čitateľa nie je možné uviesť prepis rozhovoru v plnom a doslovnom znení.)

Niekedy nestačí zmeniť zamestnanie.

Niekedy stačí zmeniť postoj k ľuďom.

Na oslave diamantovej svadby istých šťastných manželov sa prítomný publicista opýtal ženy: „Milá pani, a za ten dlhý čas spoločného života vám nikdy nenapadlo rozviesť sa s manželom?“

„Mladý pán, nie. Ale zabiť som ho chcela niekoľkokrát.“

Švajčiarska čokoláda je údajne preto tak výnimočne dobrá, lebo mlieko je od miestnych kráv, ktorým sa dostáva mimoriadne láskavej starostlivosti zo strany ošetrovateľov a pastierov.

Prejavovať nefalšovanú lásku, **láskavú** lásku a úprimnú starostlivosť prinesie skôr či neskôr prekvapivo štavnaté ovocie.

Úprimná nenávisť zabezpečí trpké ovocie. Skôr skôr, ako neskôr.

Pestovať a prejavovať skutočnú láskavosť vo vzťahoch, v zamestnaní, vyžaduje úsilie. Niekedy enormné úsilie.

Zloba a nenávisť sa tlačí do akcie sama. Ako divoká, rýchlo rastúca náletová burina.

Čo s tým?

Tak ako záhradu treba plieť, aby burina nezadusila krehké kvety, tak aj postoje k ľuďom treba plieť.

To nejde samo. To je vedomá drina. ■

PRENAJMEME

1 poschodie rodinného domu OKAL v Bratislave-Lamači, tesne pri lese (4 izby, terasa s s časťou záhradky).
Nájomné 450 € plus záloha na energie 100 €/ mesiac.

Kontakt: 0903 764744.

DOJEM JE DÔLEŽITÝ

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg.)

Áno, presne tak: Nie je dôležité, či je politik skutočne morálny – musí však vzbudzovať dojem morálnosti. Tento názor je známy 500 rokov a nebol konfrontovaný s mimoriadne presnými metodológiami, ktoré skúmajú volebné nálady a preferencie populácie. Dnes však nie je vôbec komplikované zistiť, čo si ľudia myslia a aké riešenia v dnešnej ére globálneho vkusu uprednostňujú.

Dnešní šéfovia politických strán na Slovensku rezignovali na aspiráciu byť skutočnými lídrami. Neurčujú témy a v prípade, keď sa verejnosť rúti očividne nesprávnym smerom, nik z nich nevie uvážlivo a múdro povedať, že naše tradície, výchova a viera stoja predsa na solidarite, láske a obeti, nie na egoizme, nenávisti a zákone džungle.

Verejná debata, komunikácia aj spôsob, ako sa dostávame k riešeniam, sa tak dostávajú na stránky novín a monitory elektronických médií v tejto podobe. Výrečný šéf strany si zistí, čo si verejnosť o tej-ktorej téme myslí. Zároveň sa zmieri s tým, že hovorí niečo, čomu celkom neverí ani on sám. Ľudia nechcú cudzincov, ľudia nechcú migrantov, ľudia nechcú maďarov, cigánov, homosexuálov, liberálov, ľavičiarov. A preto ľudí netreba dráždiť vysokými nárokmi. Stálo by ich to to, čo oni vnímajú ako úspech a šancu na opätovné zvolenie.

Kvalitatívna analýza dnešnej politickej situácie však hovorí niečo iné, než preferencie šéfov strán, ktorí hovoria primárne to,

Prípad a povaha sporu medzi prezidentom Kiskom a premiérom Ficom má jednu vážnu dimenziu.

Osobné príbehy sú dôležitejšie ako abstraktné traktáty.

Ľudia vnímajú osobnosti a ich nositeľov, a preto už známy stratég Nicolo Machiavelli hovoril o tom, aké je dôležité, aby vládár vzbudzoval dojem morálneho človeka.

čo chce verejnosť počuť. Skutočný líder a vizionár vie a vidí, aké sú dlhodobé perspektívy vývoja, ktorému čelíme. Nastavuje svojimi slovami a správaním pravidlá a štandardy. Latka, ktorú svojou komunikáciou verejní činitelia posúvajú nahor alebo nadol, sa stáva mierou kvality postojov členov spoločnosti. Bežných mužov a žien, ktorí v nich vidia nielen volených zástupcov, ale aj svoje vzory. Stotožňujú sa s nimi, spájajú s ich slovami svoju budúcnosť aj budúcnosť svojej obce, mesta, firmy. Školy, kam chodia ich deti či nemocnice, kde sa budú liečiť.

Z dlhodobého hľadiska je výsledok takejto nevraživosti a krátkozrakej snahy znemožniť svojho politického rivala tým, že ho stiahnem na svoju úbohú úroveň, v úplnom protiklade s tým, čo hovorí Nicolo Machiavelli. Vládár musí byť v očiach svojich poddaných morálnym človekom. Musí sa o tento dojem snažiť. Ak namiesto tejto snahy ostáva už len stratégia strhnúť všetkých ostatných do všeobecnej frustrácie a špiny, ostane zrejmy len jeden fakt.

Sám sa takto vládár nielenže neočistí, ale aj krajinu otrávi toxickou náukou o tom, že pravdivosť a poctivosť sa neoplatí už ani predstierať. Tým sa vládári stavajú sami proti svojim dlhodobým záujmom. Skôr či neskôr sa totiž poddaní rozhodnú svoje preferencie zmeniť. A to je odvrátená strana personalizácie politického zápasu, ktorá sa vedie takto nepoctivo, len na základe preferenčných nálad. ■

KRÍŽOVKA

„Keď rozprávaš, musí byť tvoja reč lepšia...“ Arabské príslovie

Autor: Peter Kailing	Protiklad	Pieseň (šansón)	Túz	Vysoký tlak (skr.)	POMÔCKY Lema, Oki, Pali, Ora		Listnatý strom	Radosný nábož. chválospev	599. rím.
Osievanie					TAJNIČKA	Súlad (bás.) Prírodná kvapalina			
Vybuodovali					•				
Skr. bývalej politickéj strany				Vrch Beáta (dom.)	•				
Skratka hmotn. jednotky			Pichal Preš		•				Tamto
	Obaja	Poučka Ruský varič čaju			•		Vých.-slov. rieka Japon. ostrov		
Zasemenil					•	Žrd' na voze Avšak, no			
Mužský spevný hlas				Krompáč Notový zápis	•				
Chem. zn. Amerícia			Indické nárečie Pokladnica		•			Malá lesná šelma	Poobíjal
	Okaté ženy Akým spôsobom				•		Pástiar (skr.) Severan		
Kočovníci (star.)					•	Listnatý strom Les. závod (skr.)			
Správcovia hradov					•				
Modlitba (latin.)					Vedel				

Tajnička krížovky z RELAXu z Dialógu č. 6-7/2017: Odpustenie nie je emócia, ale ROZHODNUTIE.

Obrazovú publikáciu posielame: Timotejovi Ferencovi do Prešova (Kráľovské mestá) a Martinovi Olejárvi do Michaloviec (Stopy kráľov).

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHOR DO 10. 10. 2017. Nezapudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentačnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Stranu pripravil Peter Kailing

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@swanmail.sk, v diskusnom fóre na: www.dialog.cb.sk, písané na adresu redakcie.